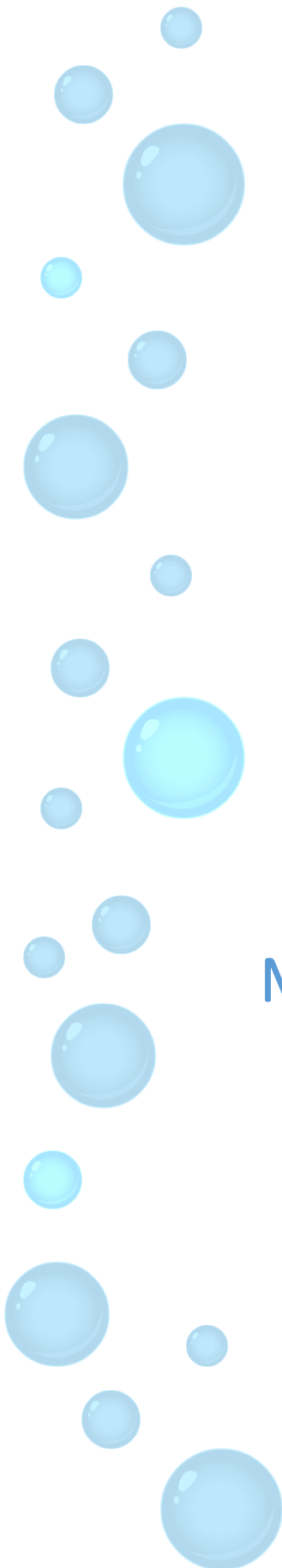

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Białobrzegi

Zamawiający:

Gmina Białobrzegi
ul. Plac Zygmunta Starego 9
26-800 Białobrzegi

Wykonawca:

EU-Consult Sp. z o.o.
ul. Wały Piastowskie 1
80-855 Gdańsk

Spis treści

1.	Wprowadzenie	4
2.	Opis zastosowanej metodologii.....	5
2.1.	Analiza danych zastanych	5
2.2.	Indywidualne wywiady pogłębione	6
2.3.	Warsztaty z Interesariuszami.....	7
2.4.	Konsultacje społeczne	7
2.5.	Analiza SWOT/TOWS.....	8
3.	Diagnoza społeczno-gospodarcza wraz z kluczowymi wnioskami.....	8
	Podstawowe dane	8
	Sfera społeczna.....	10
	Sytuacja demograficzna i społeczna.....	10
	Oświata i edukacja	15
	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20
	Organizacje pozarządowe	22
	Sfera gospodarcza	25
	Otoczenie gospodarcze.....	25
	Rynek Pracy	26
	Zagospodarowanie przestrzenne	29
	Infrastruktura mieszkalnictwa	29
	Infrastruktura komunalna.....	32
	Kultura sport i turystyka.....	35
	Infrastruktura i oferta kulturalna.....	35
	Infrastruktura i oferta sportowa.....	38
	Turystyka.....	41

Kluczowe wnioski z diagnozy	45
4. Analiza SWOT/TOWS.....	46
5. Misja i wizja rozwoju Gminy	50
6. Lista celów strategicznych Gminy wraz z ich pogłębionym opisem	51
7. Cele operacyjne wraz z typami projektów	53
8. Założenia systemu realizacji Strategii.....	56
9. Harmonogram realizacji Strategii.....	56
10. Źródła finansowania realizacji Strategii	57
11. Założenia systemu monitorowania i ewaluacji Strategii wraz ze wskaźnikami do monitoringu i ewaluacji.....	57
12. Załącznik inwestycyjny:.....	60
a. określenie potencjału inwestycyjnego Gminy	60
b. wskazanie kluczowych branż i kierunków działań inwestycyjnych.....	65
c. rekomendacje w zakresie koniecznych działań związanych z pozyskiwaniem i obsługą inwestorów	66
13. Spis tabel, wykresów i rysunków	70

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Białobrzegi na lata 2014-2020 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu gminy, określającym obszary, cele i kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy wraz z wyznaczeniem priorytetów lokalnej polityki rozwoju.

System zarządzania polityką rozwoju określa rolę Strategii, jako planu działania władz samorządowych oraz partnerów gospodarczych i społecznych. Metodologia opracowania dokumentu zapewniła udział w jego tworzeniu wszystkich grup Interesariuszy, którzy w przyszłości będą z niego korzystać, tzn.: władz samorządowych, mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych i lokalnych liderów życia społecznego. Dzięki takiemu podejściu niniejszy dokument odpowiada na wielowymiarowe potrzeby gminy Białobrzegi uwzględniając zarówno specyfikę obszarów miejskich, jak i terenów wiejskich.

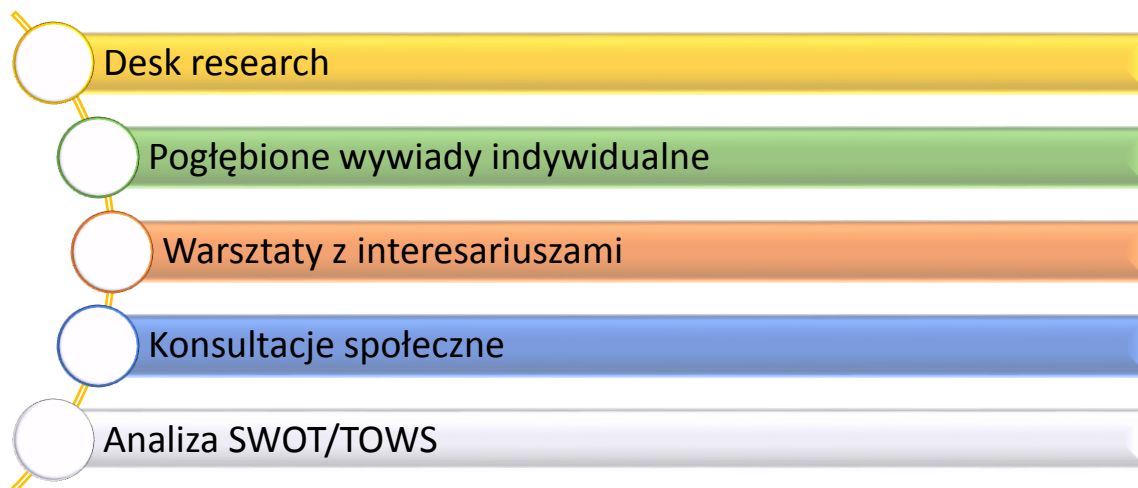
Planowanie strategiczne ukierunkowane na najważniejsze z punktu widzenia rozwoju gminy obszary:

- Gospodarka i Rynek Pracy,
- Zagospodarowanie przestrzenne,
- Kultura, sport i turystyka,
- Edukacja i oświata,
- Pomoc społeczna i opieka zdrowotna.

W ramach poszczególnych celów wyodrębniono cele strategiczne i operacyjne. W czasie obowiązywania Strategii będą one ukierunkowywać działania na wykorzystanie potencjału gminy, który został zidentyfikowany poprzez wykazanie jej mocnych i słabych stron. Polityka rozwoju powinna być prowadzona z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań, ale także w nawiązaniu do sytuacji regionu, dlatego ważnym jest, aby realizowane przedsięwzięcia wpisywały się w charakterystykę powiatu i województwa, co umożliwi wykorzystanie sprzyjających warunków zewnętrznych i przeciwdziałanie zagrożeniom. Dzięki kompleksowej diagnozie sytuacji gminy oraz opracowywaniu planu działań we współpracy z reprezentantami całej społeczności lokalnej, założenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Białobrzegi stanowią kluczowe wytyczne dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy i miasta.

2. Opis zastosowanej metodologii

Poniżej wymienione zostały wszystkie metody badawcze wykorzystane w niniejszym projekcie.

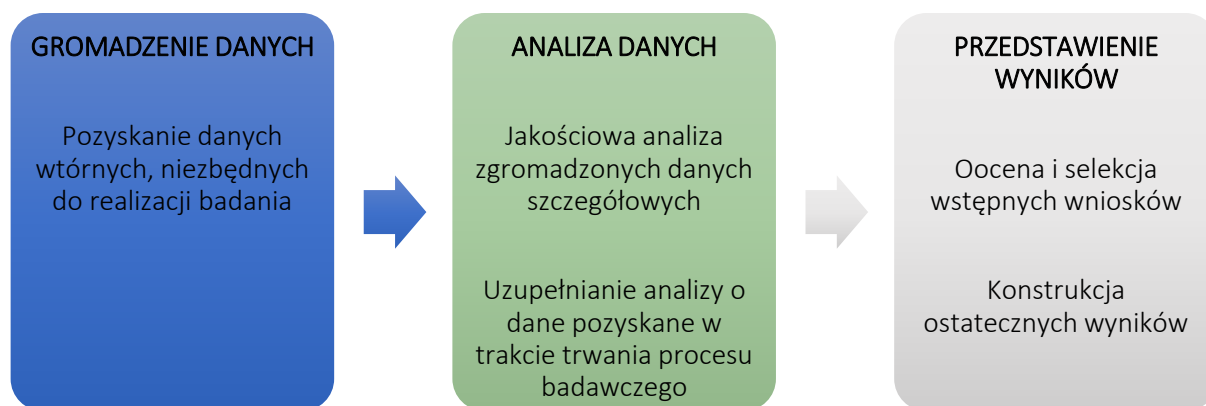

Źródło: Opracowanie własne.

2.1. Analiza danych zastanych

Desk research zakłada szczegółową analizę oraz przetwarzanie danych z rozmaitych źródeł. Omawiana technika badawcza jest wolna od większości obciążeń charakterystycznych dla badań reaktywnych takich jak chociażby efekt ankierski. Pozwala tym samym na uzyskanie wysoce obiektywnych informacji. Ponadto stanowi doskonały wstęp do dalszych badań, ponieważ nakierowuje zespół badawczy na pewne konkretne problemy, które można pogłębić i wyjaśnić w wyniku realizacji badań reaktywnych. Wieloaspektowa, krytyczna analiza przedstawionych dokumentów stanowiła podstawę do oceny poprawności prowadzonych działań oraz punkt wyjścia w całym procesie badawczym. Desk research został przeprowadzony w kilku etapach, które objęły: gromadzenie oraz analizę danych, a także opracowanie i przedstawienie wyników badania.

Rysunek 1. Schemat analizy desk research

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza desk research stanowiła punkt wyjścia dla wszystkich działań podejmowanych w ramach realizacji prac projektowych. Pozwoliło to na doprecyzowanie problemów badawczych oraz przygotowanie materiałów do sesji warsztatowych.

Analiza danych zastanych została przeprowadzona w oparciu o:

- Aktualne wojewódzkie, powiatowe i gminne dokumenty strategiczne,
- Dane statystyczne dostępne w ramach statystyki publicznej i innych źródeł,
- Obowiązujące akty prawne,
- Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Białobrzegi.

2.2. Indywidualne wywiady pogłębione

IDI polega na przeprowadzeniu z daną osobą ustrukturyzowanej rozmowy, która ma na celu uzyskanie konkretnych, istotnych z punktu widzenia celów badania informacji, w sposób planowy i metodyczny według określonego schematu, zwanego scenariuszem wywiadu.

Wywiady zostały przeprowadzone z przedstawicielami grup Interesariuszy, mających wpływ na kształtowanie polityki w zakresie rozwoju Gminy.

Liczebność próby: 10-14

Dobór próby: celowy – wybrani zostali Interesariusze, których wiedza i doświadczenie są istotne z punktu widzenia realizacji badania.

2.3. Warsztaty z Interesariuszami

Zorganizowane zostały 3 spotkania warsztatowe z przedstawicielami różnych środowisk: mieszkańców, organizacji społecznych, przedsiębiorców, instytucji otoczenia biznesu oraz władzy i administracji publicznej. Warsztaty, których celem było wypracowanie kluczowych założeń obydwu dokumentów, zapewniły również partycypacyjny model podejmowania decyzji.

Liczba spotkań: 3

Czas warsztatów: 2-3 godziny każde spotkanie

2.4. Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne (partycypacyjne) to zorganizowany sposób uzyskiwania przez administrację opinii oraz stanowisk od podmiotów (a więc osób i instytucji), których pośrednio lub bezpośrednio dotkną skutki proponowanych przez administrację działań¹.

W ramach badania przeprowadzone zostały konsultacje społeczne podsumowujące prace nad dokumentami. Ich celem było pozyskanie opinii lokalnej społeczności na temat zapisów zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji oraz Strategii Rozwoju:

- W przypadku LPR Zamawiający zakłada przeprowadzenie procesu konsultacji w dwóch formach: zebranie uwag w formie elektronicznej oraz spotkanie konsultacyjne.
- W zakresie dokumentu Strategii uwagi będą zbierane tylko w formie elektronicznej.

Konsultacje społeczne zostały zorganizowane przez Wykonawcę w porozumieniu z Zamawiającym. W czasie ich trwania wszystkie zainteresowane strony mogły zapoznać się treściami dokumentów oraz wyrazić na ich temat opinie.

Po zamknięciu procesu konsultacji społecznych został sporządzony raport z konsultacji wraz z odniesieniem się Wykonawcy dla każdej z uwag (uwzględniona/nieuwzględniona, w przypadku uwag nieuwzględnionych – uzasadnienie).

Liczba konsultacji: 1

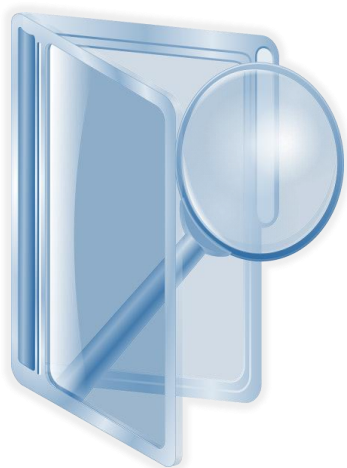
¹ Dagmir Długosz, Jan Jakub Wygnański, *Obywatele współdecydują. Przewodnik po partycypacji społecznej, Forum Inicjatyw Pozarządowych*, Warszawa 2005.

2.5. Analiza SWOT/TOWS

Analiza SWOT jest to ocena silnych i słabych stron procesu komunikacji i konsultacji społecznych, na tle szans i zagrożeń ze strony otoczenia. Pomaga obrać najlepszą strategię działania. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter rozpatrywanych grup czynników: *strengths* – silne strony, *weaknesses* - słabości, *opportunities* - szanse, *threats* – zagrożenia. Punkt wyjścia dla analizy stanowią atuty i słabości, które bada się w odniesieniu do szans.

Analiza SWOT stanowi podsumowanie danych zebranych za pośrednictwem pozostałych metod badawczych i pozwoliła określić potencjał rozwojowy gminy. Uzupełnieniem analizy SWOT jest analiza TOWS. Podejście to jest określane jako od „zewnątrz do wewnątrz”.

3. Diagnoza społeczno-gospodarcza wraz z kluczowymi wnioskami

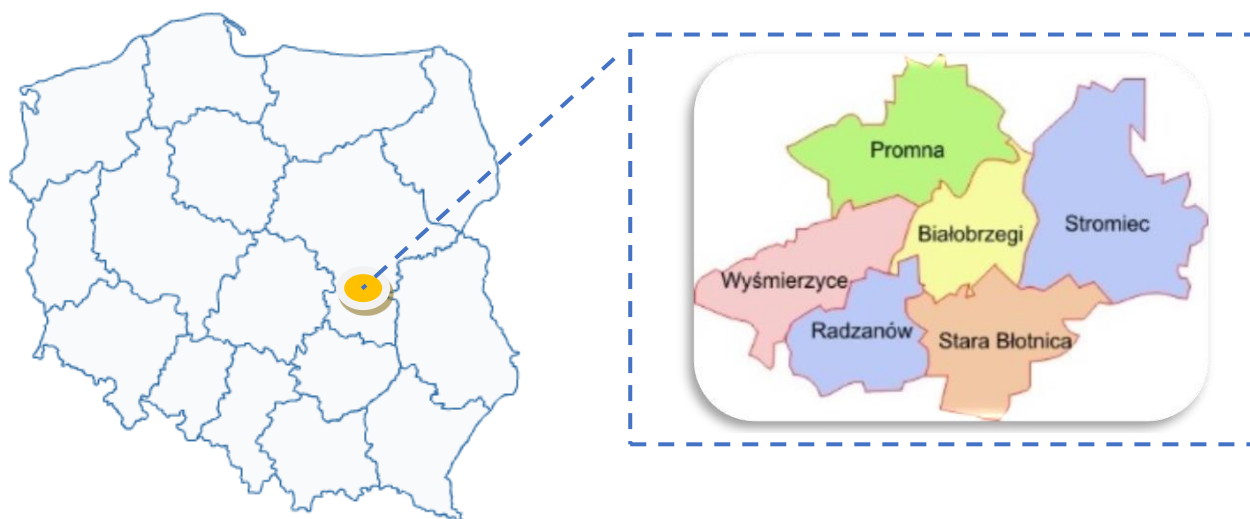
Podstawowe dane

Miasto i Gmina Białobrzegi leży w południowej części województwa mazowieckiego, na terenie powiatu białobrzeskiego. Miasto i Gmina Białobrzegi graniczy z następującymi gminami:

- od północy z gminami Promna,
- od wschodu z gminą Stromiec,
- od południa z gminą Stara Błotnica,
- od zachodu z gminami Radzanów i Wyśmierzyce.

W skład administracyjny gminy miejsko-wiejskiej Białobrzegi wchodzi miasto Białobrzegi oraz 10 sołectw: Brzeska Wola, Brzeźce, Budy Brankowskie, Jasionna, Kamień, Mikówka, Okrąglik, Stawiszyn, Sucha, Szczyty. Sieć osadniczą gminy Białobrzegi stanowią następujące miejscowości: Białobrzegi, Brzeźce, Brzeźce Kolonia, Budy Brankowskie, Brzeska Wola, Dąbrówka, Jasionna, Kamień, Leopoldów, Mikówka, Okrąglik, Pohulanka, Stawiszyn, Sucha, Szczyty, Wojciechówka. Cały obszar gminy znajduje się w strefie krajobrazu chronionego pod nazwą „Dolina Pilicy i Drzewiczki”.

Rysunek 2. Położenie gminy Białobrzegi na tle powiatu białobrzeskiego

Źródło: https://www.osp.org.pl/hosting/katalog.php?id_w=8&id_p=155&id_g=1236

Gmina miejsko-wiejska Białobrzegi zajmuje obszar 7 774 ha, w tym 7 694 ha stanowi powierzchnia lądowa, natomiast 80 ha stanowią grunty pod wodami.

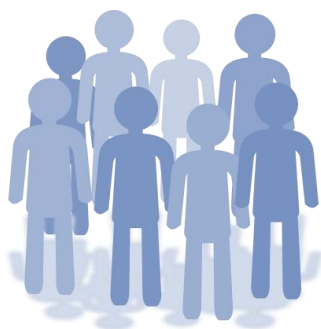
Tabela 1. Struktura użytkowa powierzchni gminy miejsko-wiejskiej Białobrzegi w 2014² r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
powierzchnia ogółem	7 774
powierzchnia lądowa	7 694
użytki rolne razem	3 627
użytki rolne - grunty orne	2 300
użytki rolne - sady	149
użytki rolne - łąki trwałe	596
użytki rolne - pastwiska trwałe	362
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	122
użytki rolne - grunty pod stawami	69
użytki rolne - grunty pod rowami	29
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	3 396
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	3 227
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	169
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	592
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	163
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	29

² Brak danych na rok 2015 i 2016

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	58
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	105
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	14
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	220
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	3
nieużytki	73
tereny różne	6
grunty pod wodami razem	80
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	71
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

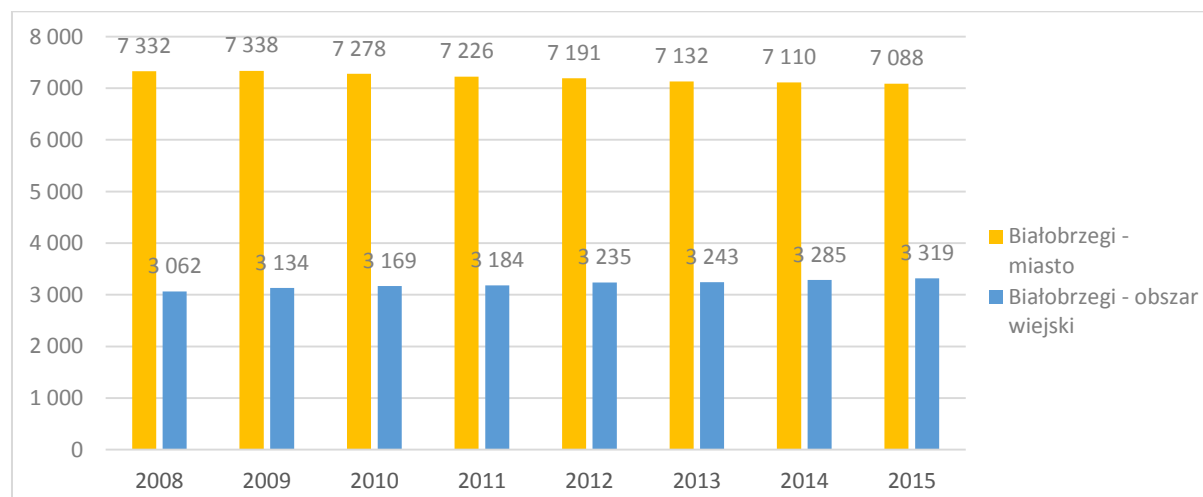

Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna i społeczna

Liczba ludności w gminie miejsko-wiejskiej Białobrzegi na przestrzeni lat 2008-2015 nieznacznie wzrosła (10 394 – 2008; 10 407 – 2015). Analizując dane dotyczące liczby ludności w podziale na obszar wiejski i miejski gminy można zauważyć, iż nastąpił odpływ ludności z terenów miejskich na tereny wiejskie. W roku 2008 struktura ludności gminy prezentowała się następująco: 70,5% - miasto; 29,5% - obszar wiejski, zaś w roku 2015: 68,1% - miasto; 31,9% - obszar wiejski.

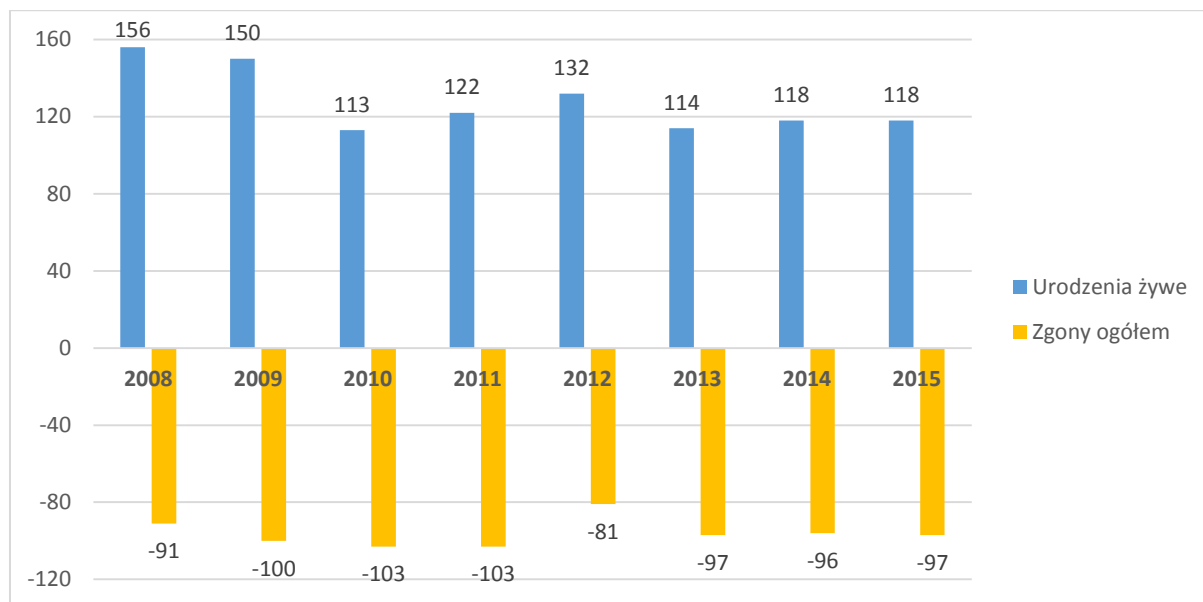
Wykres 1 Liczba ludności w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W stosunku do roku 2008 w roku 2015 spadła liczba urodzeń (o 24,4%). Liczba zgonów na przestrzeni lat 2008-2015 wzrosła z kolei o 6,2%.

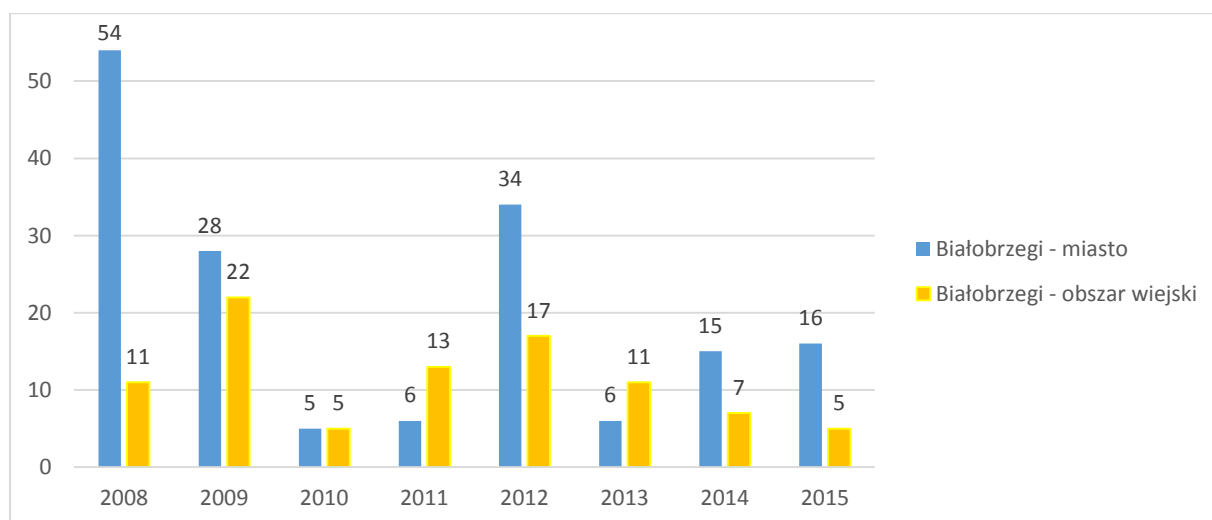
Wykres 2 Urodzenia żywe i zgony w latach 2008-2015 w gminie miejsko-wiejskiej Białobrzegi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Przyrost naturalny w gminie Białobrzegi w roku 2008 był zdecydowanie wyższy w mieście niż na obszarach wiejskich. Różnica ta na przestrzeni lat 2008-2015 nie wykazywała jednolitej tendencji. W roku 2015 przyrost naturalny w mieście wyniósł 16 osób wobec 5 osób na obszarze wiejskim.

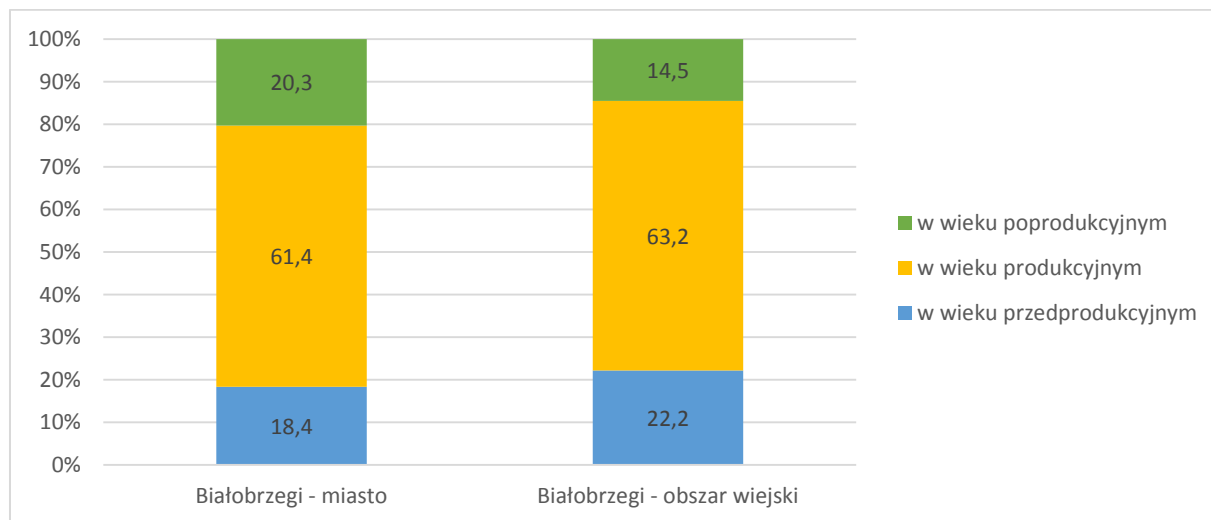
Wykres 3 Przyrost naturalny w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Struktura ludności gminy pod względem ekonomicznych grup wieku wskazuje na wyższy udział osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym na terenie obszaru wiejskiego, podczas gdy na terenie miasta występuje wyższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (o 5,8 p.p.).

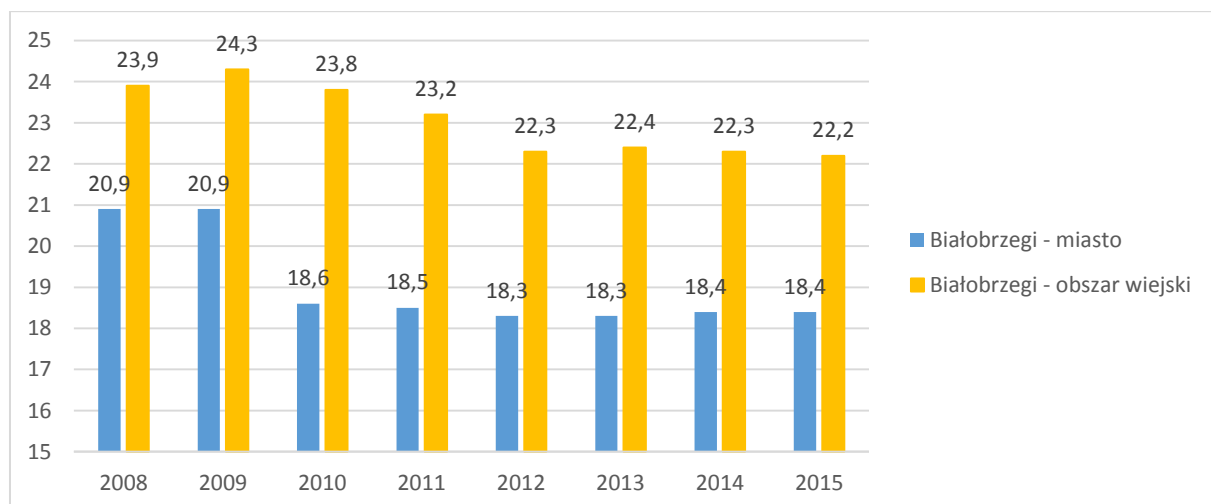
Wykres 4 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w roku 2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2015 na terenie obszaru miejskiego systematycznie zmniejszał się. W przypadku terenów wiejskich również wystąpił spadek, jednakże jego dynamika była znacznie niższa.

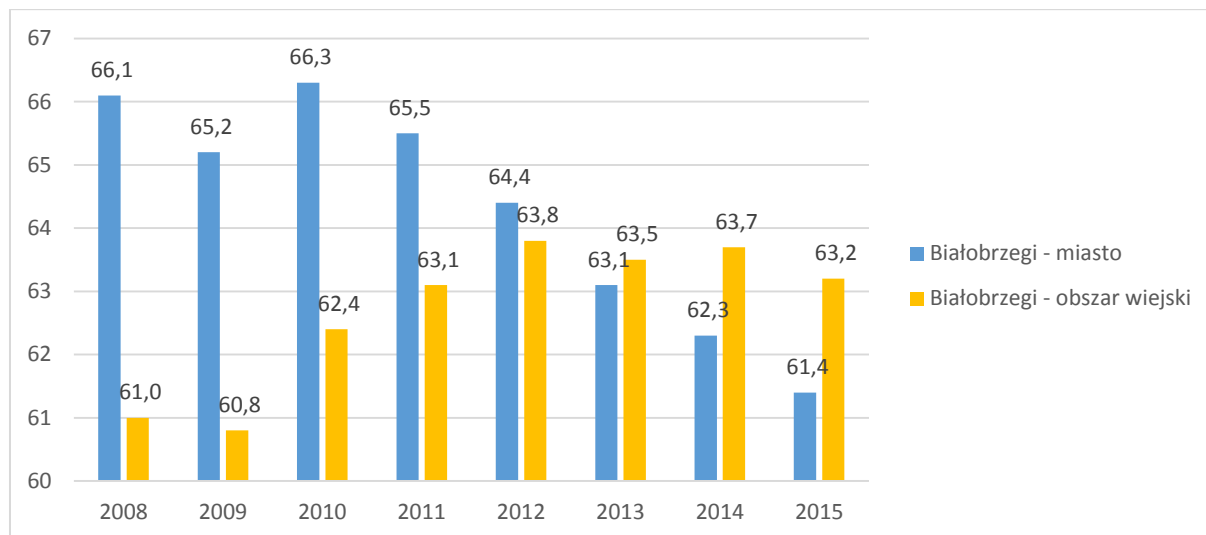
Wykres 5 Ludność w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Odsetek ludności w wieku produkcyjnym zamieszkującej obszar wiejski w latach 2008-2015 uległ wzrostowi, podczas gdy na terenie miasta odnotowano spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym.

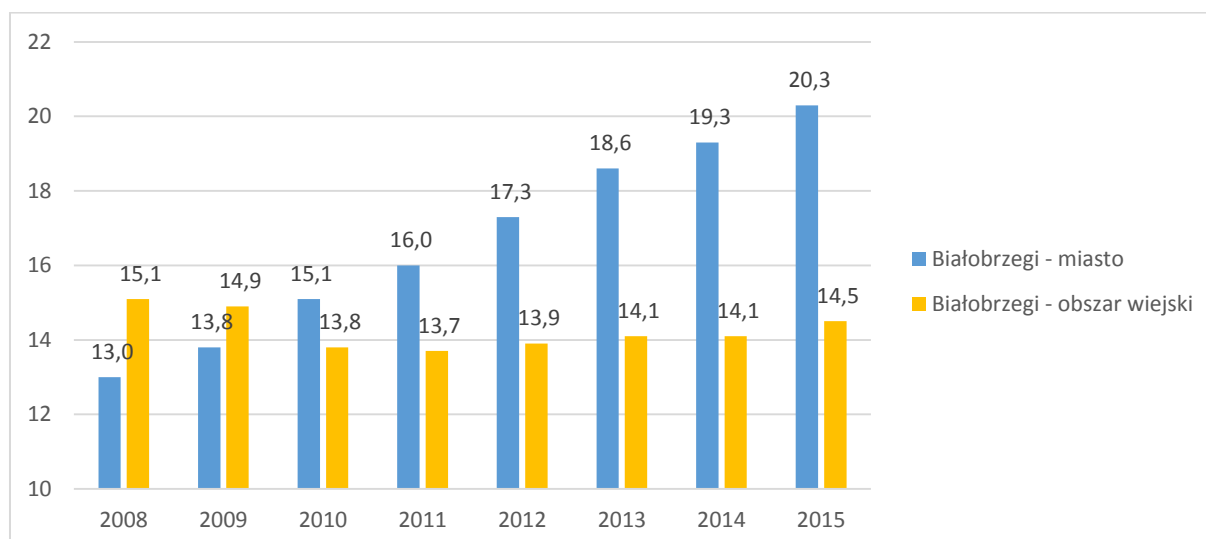
Wykres 6 Ludność w wieku produkcyjnym w latach 2008-2015 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Udział osób w wieku poprodukcyjnym w całości populacji wzrastał w przypadku gminy miejskiej, zaś dla obszaru wiejskiego odnotowano nieznaczne zmniejszenie odsetka osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 7 Ludność w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2015 (%)

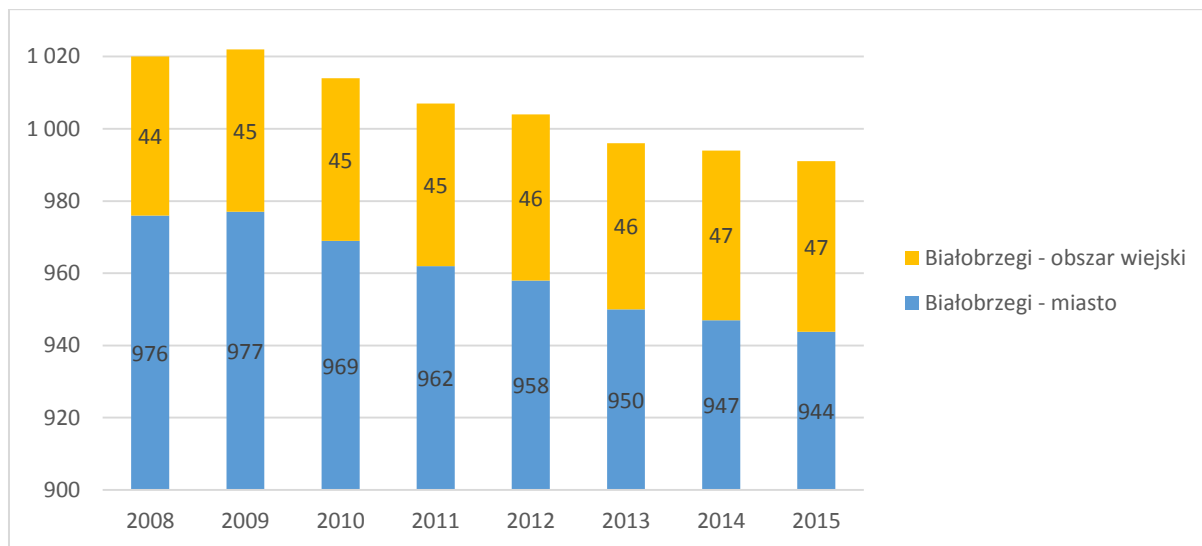

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zdecydowanie większa gęstość zaludnienia charakteryzuje obszar miejski gminy Białobrzegi, co nie uległo znacznej zmianie pomimo odnotowanego w latach 2008-2015 spadku liczby

ludności tego obszaru. W przypadku miasta w roku 2015 na 1 km² powierzchni przypadało 944 mieszkańców, podczas, gdy dla obszaru wiejskiego wskaźnik ten osiągnął wartość 47 mieszkańców.

Wykres 8 Liczba mieszkańców na 1km² w latach 2008-2015

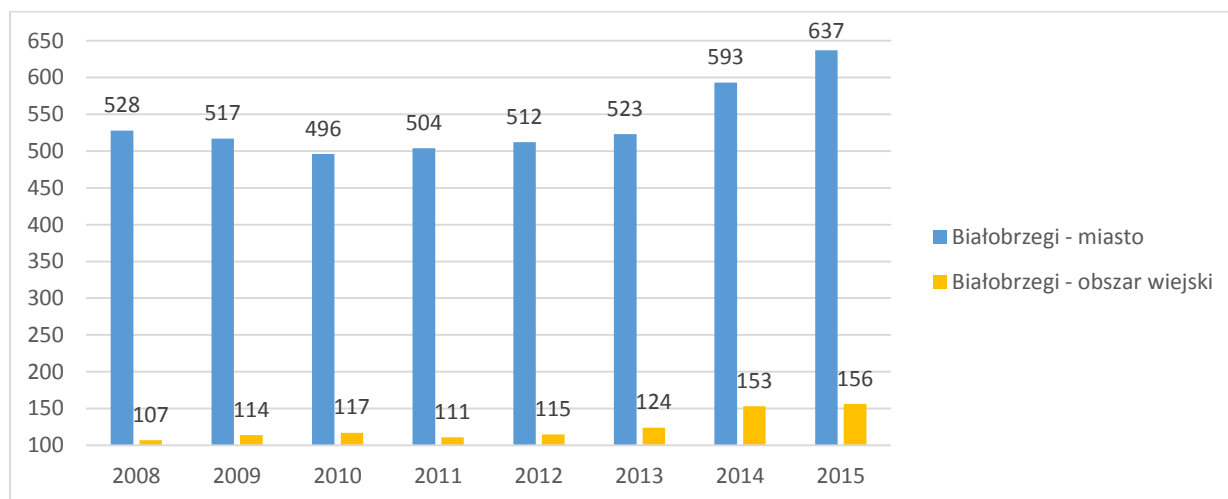
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Oświata i edukacja

W gminie Białobrzegi znajdują się dwie szkoły podstawowe. Jedna zlokalizowana jest w obszarze miasta (Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej), zaś druga swoją działalnością obejmuje obszar wiejski (Publiczna Szkoła Podstawowa we Suchej). Liczba szkół podstawowych nie uległa zmianie na przestrzeni lat 2008-2015³. W stosunku do roku 2008 liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w roku 2015 była wyższa. Tendencja ta dotyczy zarówno Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 im. KEN (miasto), jak i Publicznej Szkoły Podstawowej w Suchej (obszar wiejski). Do szkoły podstawowej zlokalizowanej na terenie miasta Białobrzegi w roku 2015 uczęszczało 637 uczniów, zaś do placówki mieszczącej się na terenie obszaru wiejskiego 156 uczniów.

Wykres 9 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

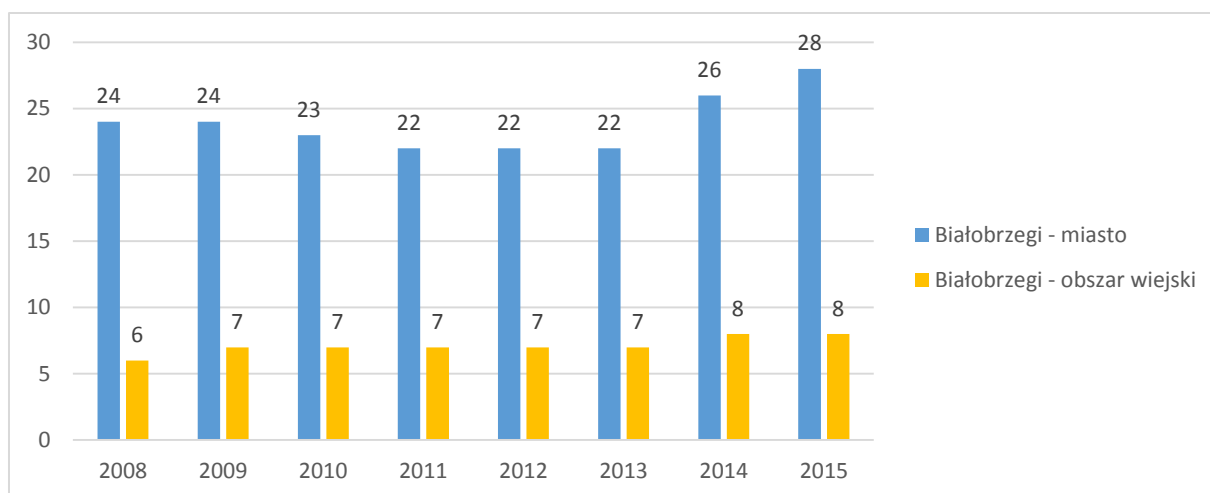
Wraz z liczbą uczniów wzrasta liczba oddziałów szkolnych. W przeciągu 8 lat, we wszystkich szkołach podstawowych w mieście, razem powstały cztery nowe oddziały, a na obszarze wiejskim dwa oddziały. W roku 2015 na jeden oddział przypadało średnio 23 uczniów (miasto) oraz 20 uczniów (obszar wiejski)⁴. Należy zatem stwierdzić, iż obecna liczba oddziałów w szkołach podstawowych spełnia wymagania stawiane tego rodzaju placówkom.

³ Na podstawie danych BDL GUS.

⁴ j.w.

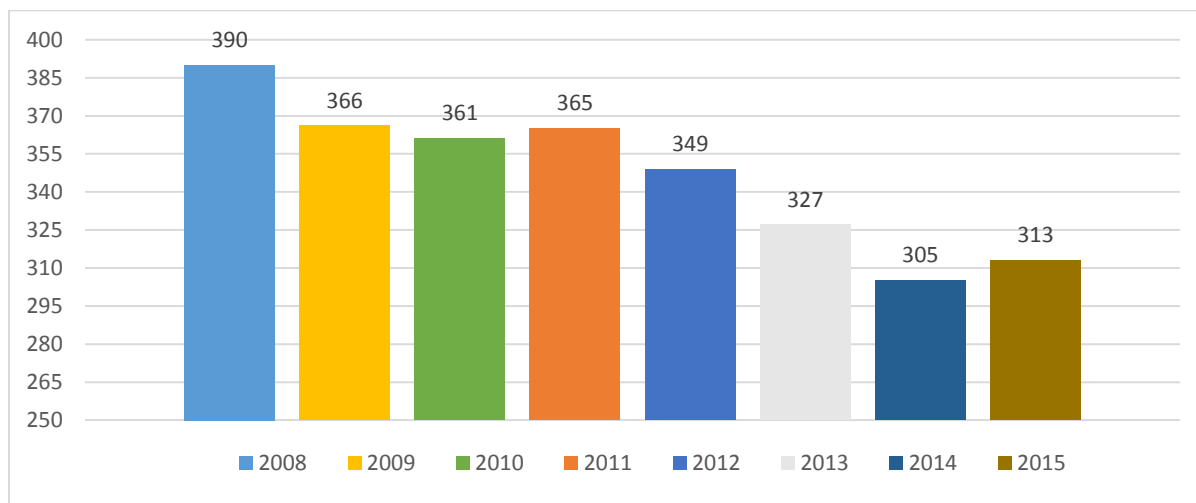
Wykres 10 Oddziały szkolne w szkołach podstawowych w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba szkół gimnazjalnych w gminie miejsko-wiejskiej Białobrzegi zmieniała się na przestrzeni lat 2008-2015. W roku 2015 w gminie znajdowały się dwie szkoły gimnazjalne (w tym jedna publiczna i jedna niepubliczna), zlokalizowane na terenie miasta Białobrzegi (na terenie wiejskim placówki tego typu nie funkcjonują). Liczba uczniów szkół gimnazjalnych od roku 2008 systematycznie spadała. W roku 2015 w gimnazjach w gminie Białobrzegi uczyło się 313 uczniów wobec 390 w roku 2008.

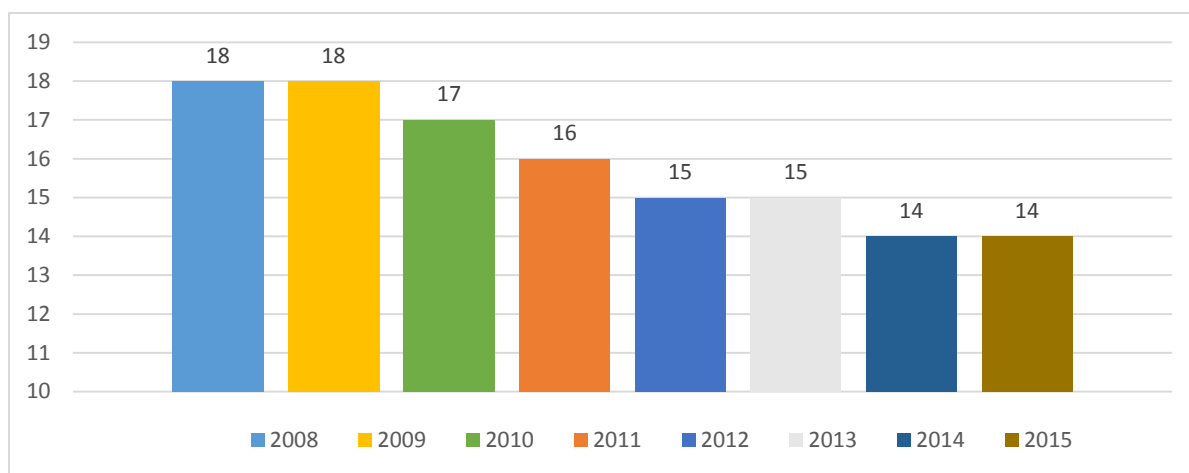
Wykres 11 Liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych w mieście Białobrzegi w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W związku ze spadkiem liczby uczniów, malała także liczba oddziałów szkolnych w gimnazjach zlokalizowanych na terenie miasta Białobrzegi. W roku 2015 w dwóch gimnazjach znajdowało się 14 oddziałów szkolnych. Na jeden oddział przypadło zatem średnio 22 uczniów.

Wykres 12 Oddziały szkolne w gimnazjach w mieście Białobrzegi w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

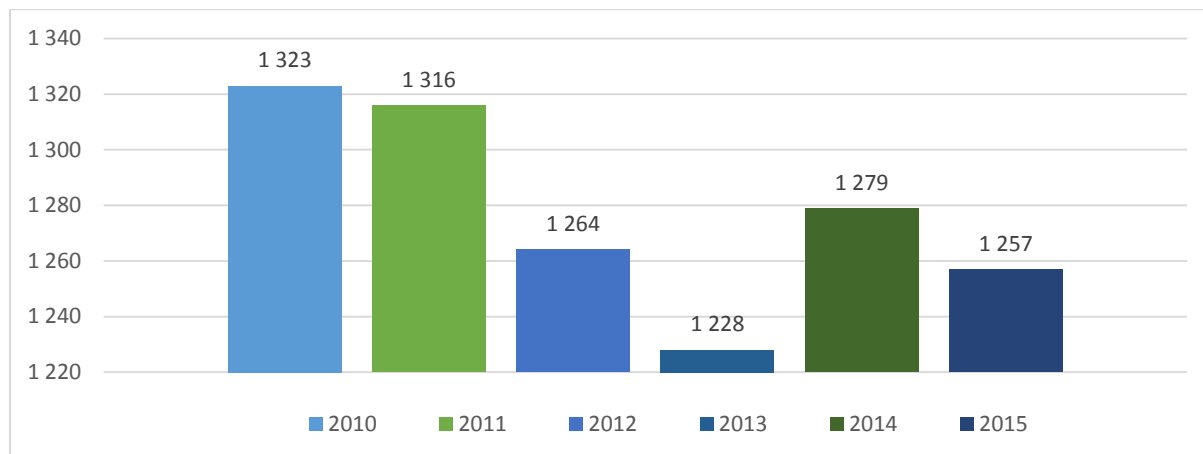
Na terenie gminy funkcjonują również dwie placówki ponadgimnazjalne: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica oraz Liceum Ogólnokształcące im. Armii Krajowej. Pierwsza z nich oferuje kształcenie w zakresie:

- Technikum:
  - Technik logistyki (klasa strażacka, klasa policyjna, klasa wojskowa),
  - Technikum ekonomicznego,
  - Technik hotelarstwa,
  - Technik informatyki,
  - Technik żywienia i usług gastronomicznych (klasa innowacyjna zdrowie, sport i uroda),
- Zasadniczej Szkoły Zawodowej:
  - Mechanik pojazdów samochodowych,
  - Sprzedawca,
  - Piekarz,
  - Kucharz,
  - Stolarz,
  - Inne klasy wielozawodowe (m.in. fryzjer, stolarz, elektryk, blacharz samochodowy)⁵.

⁵ http://zspbialobrzegi.edu.pl/?page_id=16 [data dostępu: 23.09.2016 r.].

Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w przeciągu 5 lat wahała się. W stosunku do 2010 roku liczba uczniów w 2015 roku zmniejszyła się o 5%. Najwięcej uczniów uczęszczało do tego typu placówek w 2010 roku, a najmniej w 2013 roku.

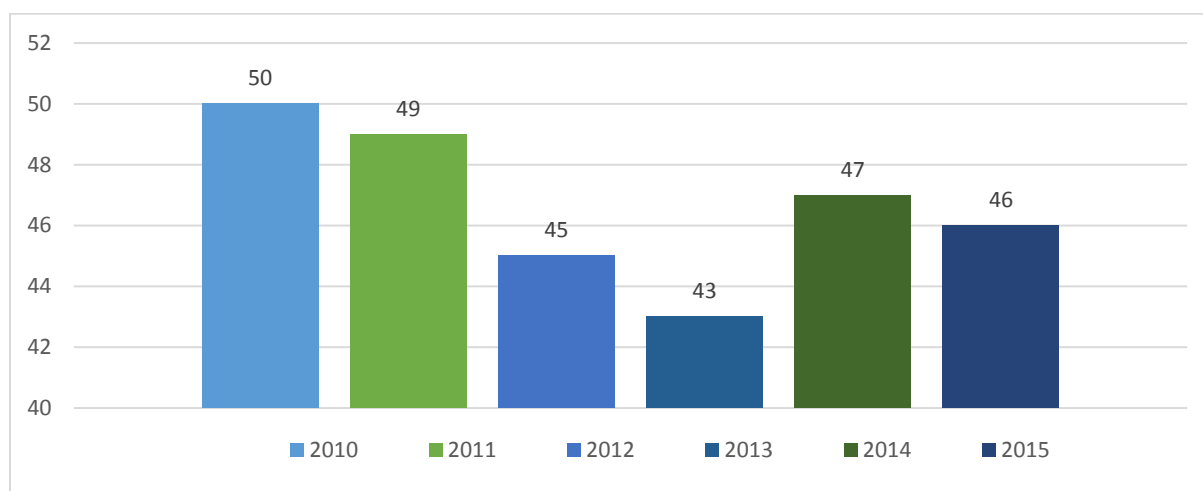
Wykres 13. Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych w mieście Białobrzegi w latach 2010-2015⁶

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wraz ze spadkiem liczby uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych, likwidacji uległy również oddziały, tj. o 4 w okresie 2010-2015. Biorąc pod uwagę dane z wykresu nr 13 i nr 14, zauważyć można, że liczba oddziałów ponadgimnazjalnych była zależna od liczby uczniów w danym roku.

Wykres 14. Oddziały w szkołach ponadgimnazjalnych w mieście Białobrzegi w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

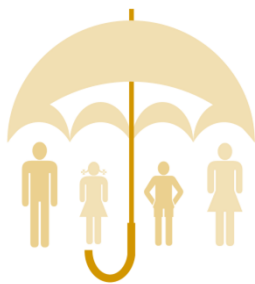
⁶ Brak danych w BDL GUS za lata wcześniejsze.

Poniższa tabela przedstawia liczbę i rodzaj placówek oświatowych mających swoją siedzibę w gminie miejsko-wiejskiej Białobrzegi.

Tabela 2 Placówki oświatowe w gminie Białobrzegi

1	Liceum Ogólnokształcące im. Armii Krajowej w Białobrzegach	ul. Targowicka 3 26-800 Białobrzegi	613-26-64
2	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Białobrzegach	ul. Żeromskiego 86 26-800 Białobrzegi	613-27-10
3	Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Białobrzegach	ul. Reymonta 13 26-800 Białobrzegi	613-29-64
4	Niepubliczne Gimnazjum „Siódemka” w Białobrzegach	ul. Targowicka 3 26-800 Białobrzegi	613-26-64
5	Publiczna Szkoła Podstawo nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Białobrzegach	ul. Rzemieślnicza 21/31 2 26-800 Białobrzegi	613-23-11
6	Publiczna Szkoła Podstawowa w Suchej	Sucha, ul. Szlachecka 88a 26-800 Białobrzegi	613-22-80
7	Publiczne Przedszkole Nr 1 im. Jasia i Małgosi w Białobrzegach	ul. Targowicka 1 26-800 Białobrzegi	613-26-50
8	Publiczne Przedszkole Nr 2 im. Kubusia Puchatka w Białobrzegach	ul. Konopnickiej 1 26-800 Białobrzegi	613-27-04
9	Niepubliczne Przedszkole „Promyczek” w Białobrzegach	ul. Żeromskiego 84 26-800 Białobrzegi	725-010-233

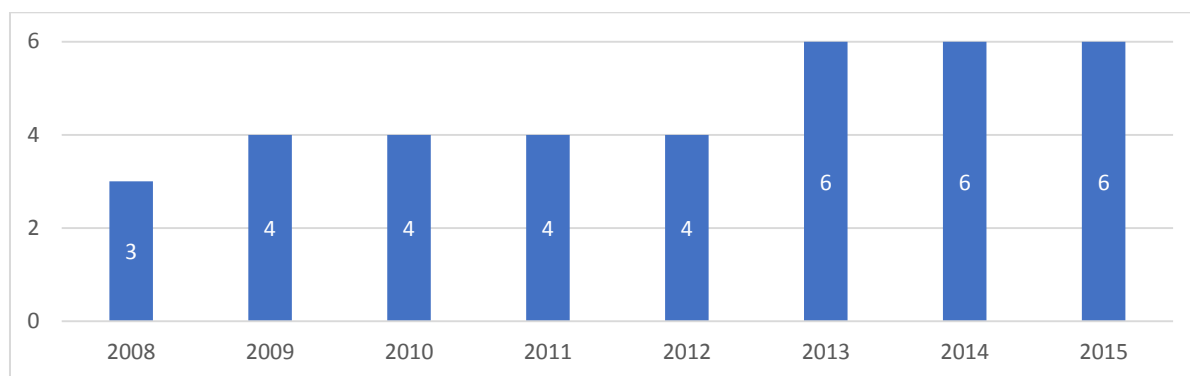
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Od roku 2008 do roku 2015 wzrosła liczba aptek znajdujących się w mieście Białobrzegi. Podczas gdy na obszarze wiejskim gminy nie powstała ani jedna apteka. W roku 2008 na jedną aptekę przypadało 3 465 osób, a w roku 2015 liczba mieszkańców gminy przypadających na aptekę wynosiła 1 735. Jest to wartość znacznie niższa od wskaźnika dla całego powiatu (4 196), a także województwa (3 078) i kraju (3 017).

Wykres 15 Liczba aptek w mieście Białobrzegi w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W gminie Białobrzegi w roku 2015 znajdowało się siedem podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, co oznacza, że w stosunku do roku 2008 ich liczba zwiększyła się o dwie placówki. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na dysproporcję pomiędzy obszarem wiejskim, na którym nie znajduje się ani jedna placówka tego rodzaju, a obszarem miejskim, gdzie zlokalizowane są wszystkie obiekty.

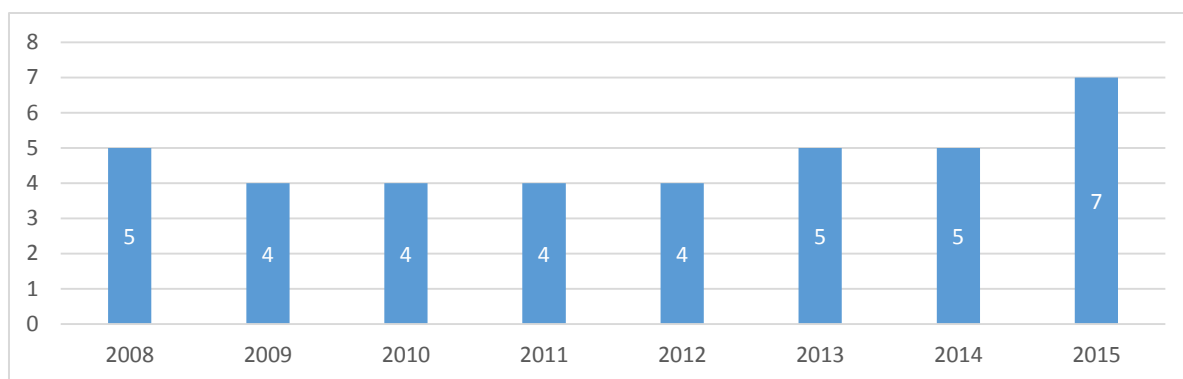
Wartość wskaźnika liczby przychodni na 10 tys. mieszkańców dla całej gminy Białobrzegi (7) jest wyższy od wartości wskaźnika dla powiatu (5), województwa (5) i kraju (5). W przypadku obszaru miejskiego gminy Białobrzegi wartość wskaźnika jest najwyższa (7). W gminie Białobrzegi w roku 2015 udzielono ponad 72 tys. porad medycznych, co stanowi wartość niższą (o ponad 1,5 tys.) w stosunku do roku 2012.

Tabela 3. Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie w gminie miejsko-wiejskiej Białobrzegi w latach 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Porady lekarskie	74 356	76 153	74 496	72 799

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 16 Podmioty ambulatoryjne w mieście Białobrzegi w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Jednostką w systemie pomocy społecznej na terenie gminy jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do zadań działu Pracy Socjalnej i Usług Opiekuńczych należy m.in. przeprowadzenie rodzinnych wywiadów środowiskowych zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej, wnioskowanie o udzielenie pomocy z zadań zleconych i własnych gminy dla osób kwalifikujących się do tej formy pomocy, udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej oraz przygotowywanie dokumentacji i występowanie z wnioskiem o różnorodne skierowania.

Zaznaczyć należy, że Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskuje również środki zewnętrzne na realizowane przez siebie działania. Od 2012 roku realizował 3-letni projekt systemowy pn. „Pomoc społeczna zawsze skuteczna” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowanego z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekty realizowane ze środków zewnętrznych kierowane są przede wszystkim do osób bezrobotnych (z uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym), mieszkańców w wieku aktywności zawodowej (15-64 lata), niepracujących i korzystających ze świadczeń /finansowych, niefinansowych/ Pomocy Społecznej⁷.

Na przestrzeni lat 2009-2014 spadła liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W roku 2014 odnotowano jedynie 305 takich gospodarstw wobec 476 w roku 2009.

Tabela 4. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie miejsko-wiejskiej Białobrzegi w latach 2009-2014⁸

2009	2010	2011	2012	2013	2014
476	493	392	322	410	305

⁷ <http://www.mgops.bialobrzegi.pl/index.php/4/o-nas> [data dostępu: 23.09.2016 r.].

⁸ Dane dostępne tylko na lata 2009-2014, brak danych dla roku 2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Warto zwrócić uwagę na liczbę osób pobierających świadczenia z powodu różnorodnych przyczyn na terenie gminy. Jak wynika z poniższej tabeli, na przestrzeni lat 2010-2015 Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej najczęściej udzielał wsparcia z powodu ubóstwa (828 osób w 2015 roku). O połowę mniej beneficjentów otrzymywało świadczenia wynikające z bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (424 osoby w roku 2015). Najrzadziej udzielano wsparcia z powodu niepełnosprawności i alkoholizmu.

Zaznaczyć należy, że na przestrzeni lat 2010-2015 odnotowano spadek liczby mieszkańców, którym udzielano wsparcia z powodu ubóstwa (o 748 osób, tj. 47,5%), bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (o 291 osób, tj. 40,7%) oraz alkoholizmu (w tym przypadku spadek był najwyższy – o 207 osób). Wzrost w liczbie osób objętych wsparciem odnotowano jedynie w przypadku niepełnosprawności (z 115 osób do 134).

Tabela 5. Zestawienie liczby osób, którym udzielane były świadczenia społeczne na terenie gminy Białobrzegi

	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Ubóstwo	1576	436	1655	460	1156	340	928	290	798	345	828	360
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	715	155	705	150	420	100	420	100	409	101	424	101
Alkoholizm	249	57	264	60	72	30	70	30	48	20	42	15
Niepełnosprawność	115	70	131	82	160	109	168	108	155	102	134	98

Źródło: opracowanie własne na podstawie uzyskanych danych.

Organizacje pozarządowe

Tabela 6 Spis organizacji pozarządowych działających w gminie i mieście Białobrzegi

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, STOWARZYSZENIA, FUNDACJE, GRUPY NIEFORMALNE
Stowarzyszenie Ziemi Białobrzeskiej ul. Krakowska 66 26-800 Białobrzegi
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Oddział Miejsko-Gminny Plac Zygmunta Starego 9

26-800 Białobrzegi
Polski Związek Niewidomych Plac Zygmunta Starego 9 26-800 Białobrzegi
Powiatowe Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Białobrzegach ul. Krakowska 2A 26-800 Białobrzegi
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Plac Zygmunta Starego 9 26-800 Białobrzegi
Białobrzesckie Towarzystwo Kulturalne ul. Reymonta 11 26-800 Białobrzegi
Klub Miłośników Wędkarstwa Sportowego „GUT-MIX” ul. Polańska 67 26-800 Białobrzegi
Miejski Klub Sportowy „PILICA” Stadion im. Z. Siedleckiego ul. 11 Listopada 26-800 Białobrzegi
Białobrzescka Organizacja Turystyczna Plac Zygmunta Starego 9 26-800 Białobrzegi
Powiatowy Szkolny Związek Sportowy przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 ul. Reymonta 13 26-800 Białobrzegi
Klub Sportowy „Zodiak” Sucha, ul. Szlachecka 88a 26-800 Białobrzegi
Klub Motocyklowy „Runway” ul. Targowicka 38 26-800 Białobrzegi
Klub Hodowców Gołębi Pocztowych ul. Krakowska 62 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie Użytkowników Ogrodów Rekreacyjnych „RELAX” ul. Żeromskiego 41/16 26-800 Białobrzegi
Białobrzesckie Stowarzyszenie Sportowe ul. 11 Listopada 38 26-800 Białobrzegi
Klub Pomocy Wzajemnej „Energia” ul. Reymonta 46 26-800 Białobrzegi

Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Wspierajmy się” ul. Kościelna 31 26-800 Białobrzegi
Koło Przyjaciół Harcerstwa w Białobrzegach ul. Reymonta 11/12 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie „Wygrane Marzenia” ul. Reymonta 11 26-800 Białobrzegi
Katolickie Stowarzyszenie Serca Dla Serc w Jasionie Jasionna 32 26-800 Białobrzegi
Lokalna Grupa Działania „Zapilicze” Plac Zygmunta Starego 9 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie „Szczytowiaki” Szczyty 45A 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie „Brzeźce nad Pilicą” ul. Relaksowa 9 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie Sportowo-Rekreacyjne „Trytfa” ul. Krakowska 35 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie Strzeleckie im. Cichociemnych AK Brzeźce, ul. Dojazdowa 4 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie „Nasza Mała Ojczyzna” ul. Reymonta 32/34 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie „JEDYNKA KEN” ul. Rzemieślnicza 21/31 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie Kolekcjonersko-Strzeleckie „HUBAL” Sucha, ul. Radomska 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie „KOKARDA” ul. Marii Konopnickiej 1 26-800 Białobrzegi
Stowarzyszenie „OTWARTE DRZWI” ul. Reymonta 11 26-800 Białobrzegi
Ochotnicza Straż Pożarna w Suchej Ochotnicza Straż Pożarna w Stawiszynie

Ochotnicza Straż Pożarna w Białobrzegach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

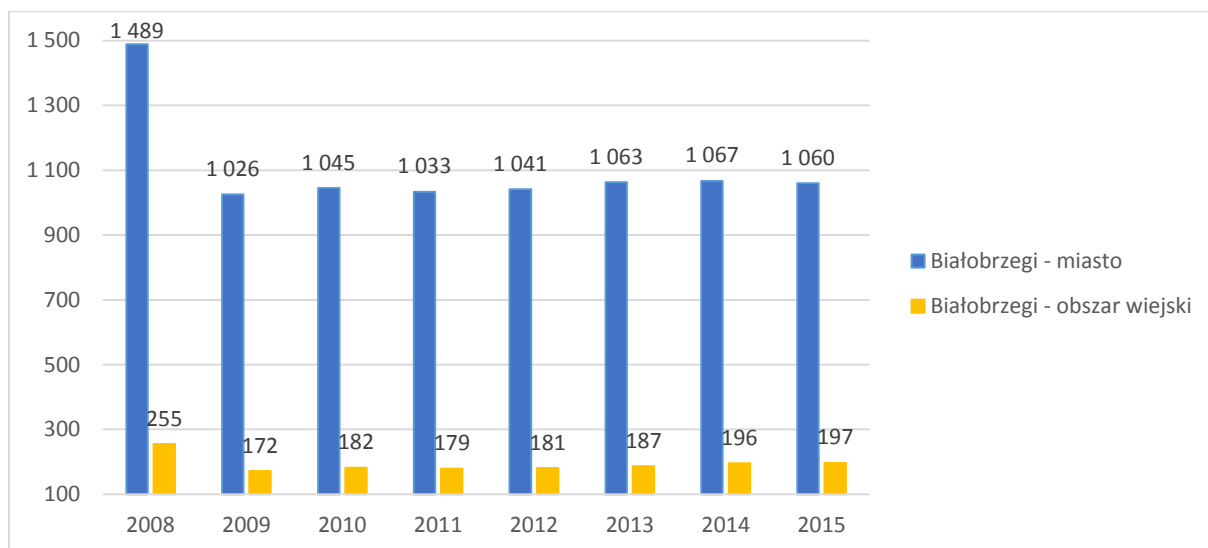

Sfera gospodarcza

Otoczenie gospodarcze

Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2007-2015 spadła. W roku 2015 w mieście Białobrzegi zarejestrowanych było 1060 podmiotów, zaś na obszarze wiejskim gminy 197.

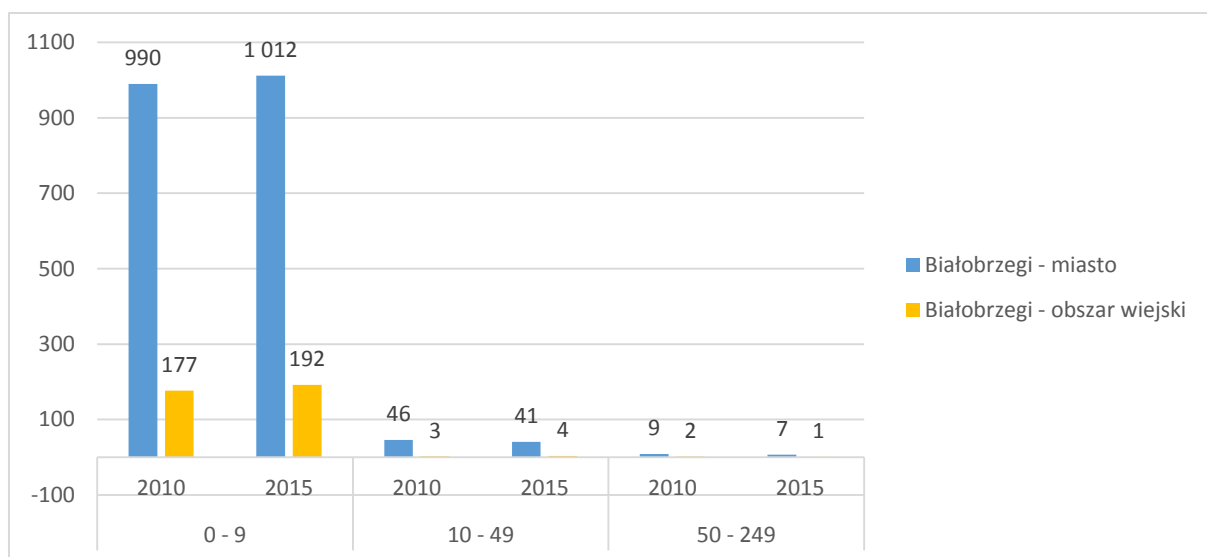
Wykres 17 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2008-2015

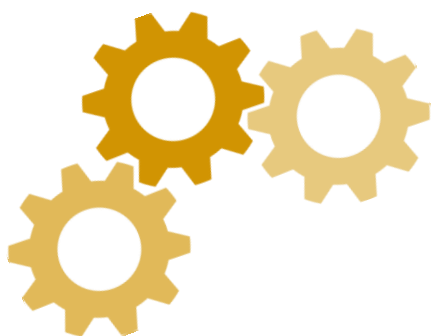
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Największa liczba zarejestrowanych w gminie podmiotów to mikro przedsiębiorstwa (1204), a najmniejsza to średnie przedsiębiorstwa (8). Szczegółowe zestawienie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 18 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg klas wielkości w roku 2010 i 2015

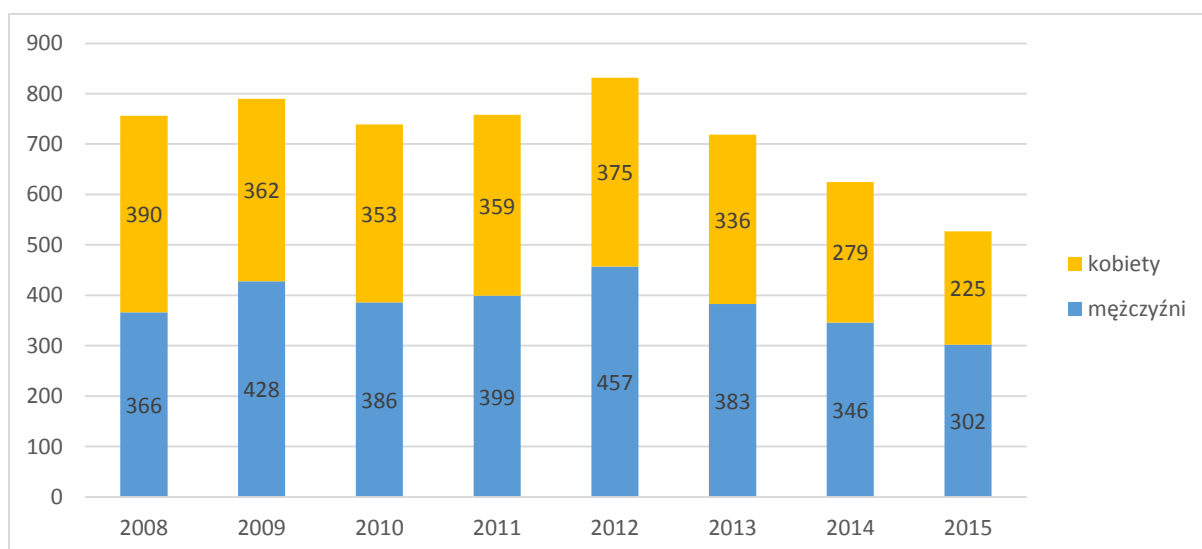
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Rynek Pracy

Na przestrzeni lat 2008-2015 liczba osób bezrobotnych z roku na rok zmniejszała się. W roku 2015 liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy była niższa niż w roku 2008 o 229 osób. W roku 2015 większość osób bezrobotnych stanowili mężczyźni (57%).

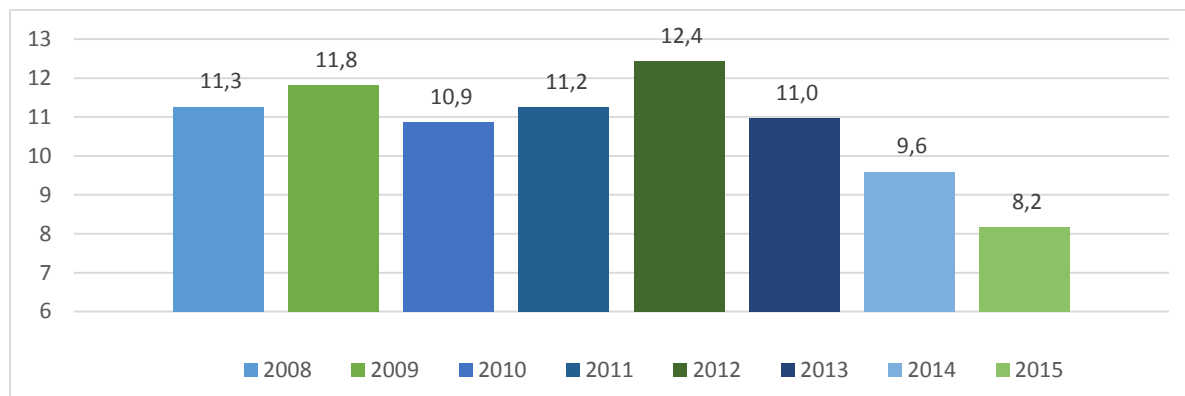
Wykres 19 Bezrobocie rejestrowane według płci w gminie miejsko-wiejskiej w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na przestrzeni lat 2008-2015 udział osób bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym ulegał wahaniom. W roku 2015 w stosunku do roku 2008 odnotowano zdecydowanie niższą wartość odsetka osób bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym (o 3,1%).

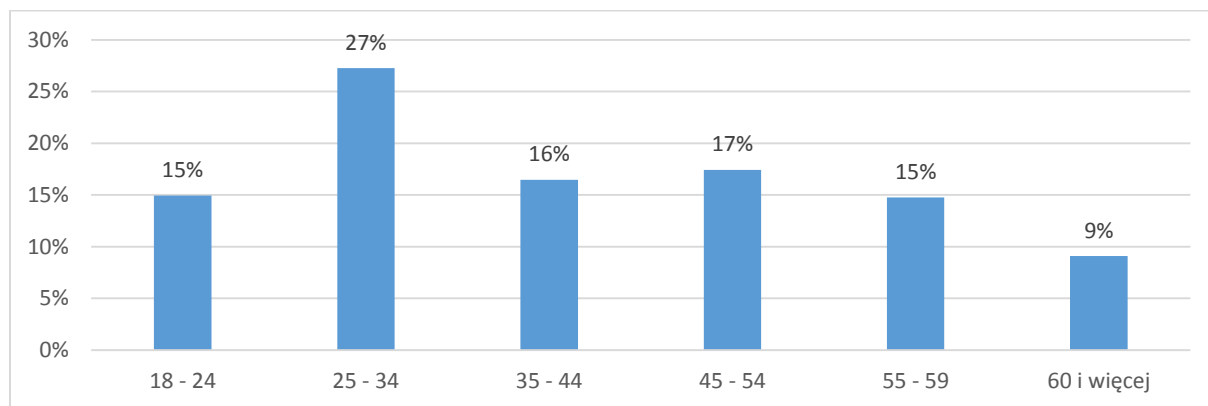
Wykres 20 Udział osób bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym w gminie miejsko-wiejskiej Białobrzegi (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Największa liczba osób bezrobotnych to osoby w wieku 25-34 lat (27%). Najmniejszy odsetek pozostających bez pracy stanowią osoby w wieku powyżej 60 lat (9%).

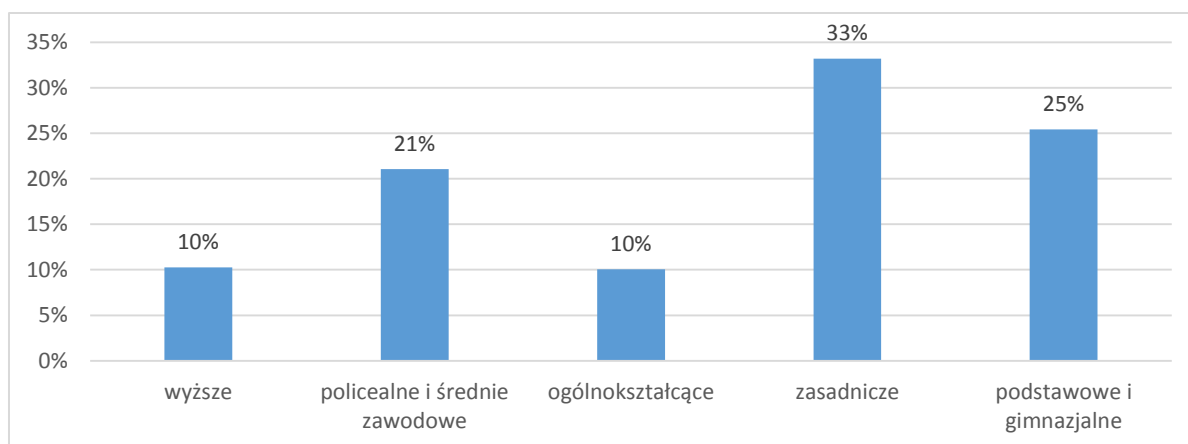
Wykres 21 Struktura osób bezrobotnych według wieku (dane na rok 2015)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach

Jedna na trzy osoby bezrobotne posiada wykształcenie zasadnicze (33%). Jedna czwarta osób zarejestrowanych w urzędzie pracy ukończyła edukację na poziomie podstawowym lub gimnazjalnym (25%). 21% bezrobotnych posiada wykształcenie policealne lub średnie zawodowe. Najmniejszy odsetek osób wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym (10%) oraz ogólnokształcącym (10%).

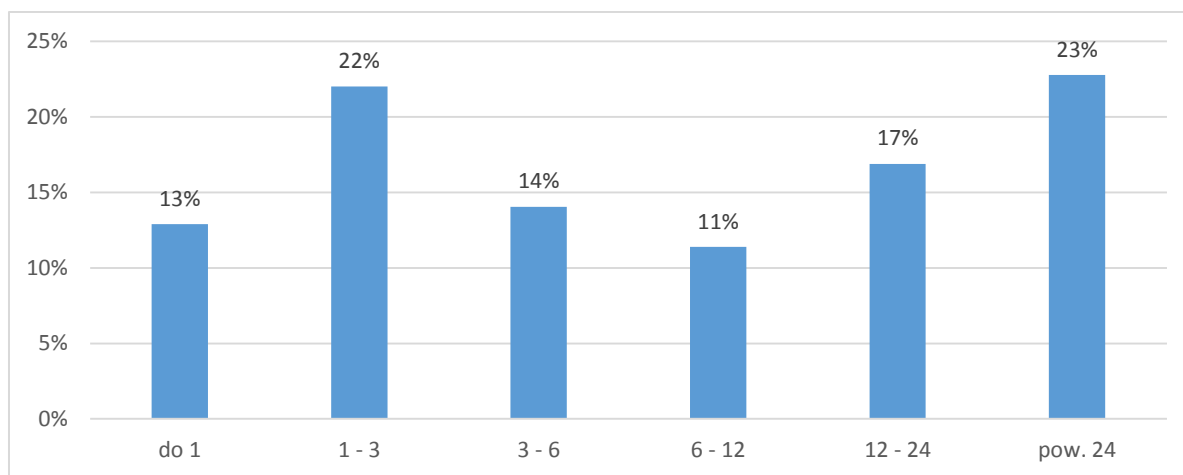
Wykres 22 Struktura osób bezrobotnych według wykształcenia (dane na rok 2015)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach

Czas pozostawania osób bezrobotnych bez pracy jest zróżnicowany. Znaczna część bezrobotnych nie znalazła pracy przez czas dłuższy niż 24 miesiące (23%). Podobna liczba osób bezrobotnych pozostaje bez pracy od 1 do 3 miesięcy (22%). Dwie na pięć osób bezrobotnych nie znalazło pracy w okresie dłuższym niż rok (40%).

Wykres 23 Struktura osób bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy (m-ce) (dane na rok 2015)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Białobrzegach

Na koniec roku 2015 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białobrzegach zarejestrowanych było 278 osób długotrwale bezrobotnych, 52 osoby posiadające przynajmniej jedno dziecko w wieku do sześciu lat oraz 14 osób niepełnosprawnych.

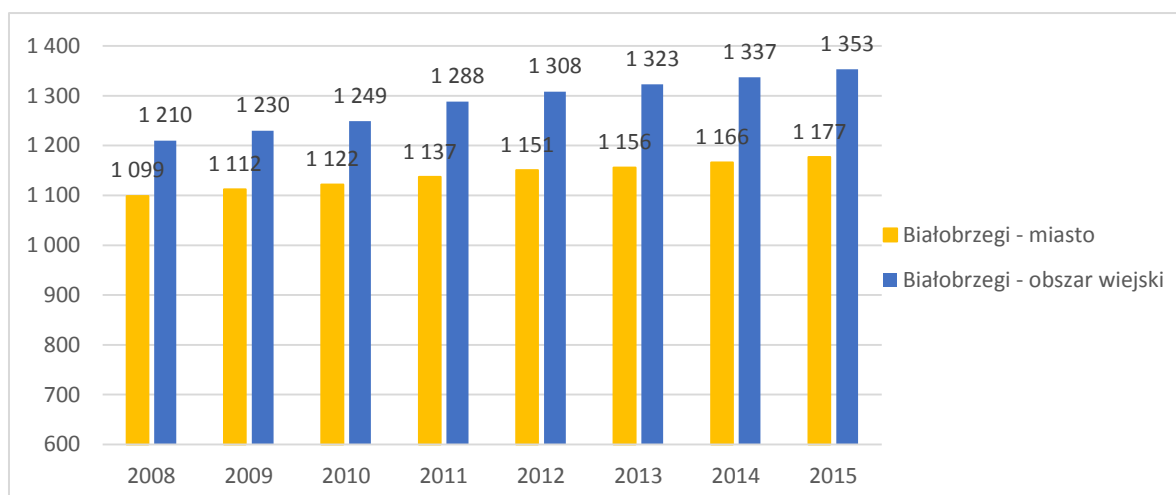

Zagospodarowanie przestrzenne

Infrastruktura mieszkalnictwa

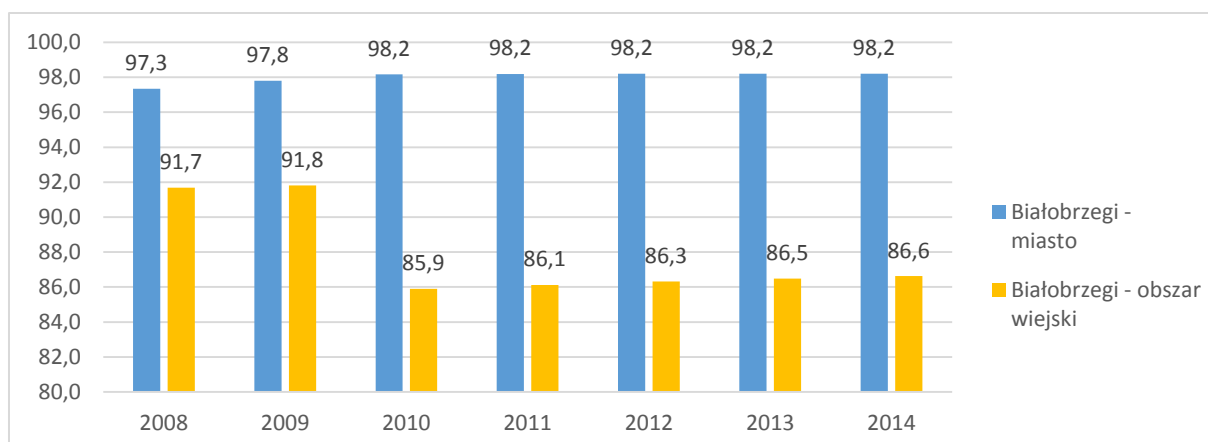
W latach 2008-2014 liczba budynków mieszkalnych w gminie Białobrzegi systematycznie wzrastała, zarówno na obszarze miasta, jak i na terenach wiejskich. Dynamika wzrostu liczby budynków mieszkalnych była wyższa w przypadku obszaru wiejskiego (w roku 2015 wzrost o 143 w stosunku do roku 2008), aniżeli miasta Białobrzegi (w roku 2015 wzrost o 78 w stosunku do roku 2008).

Wykres 24 Liczba budynków mieszkalnych w latach 2008-2014

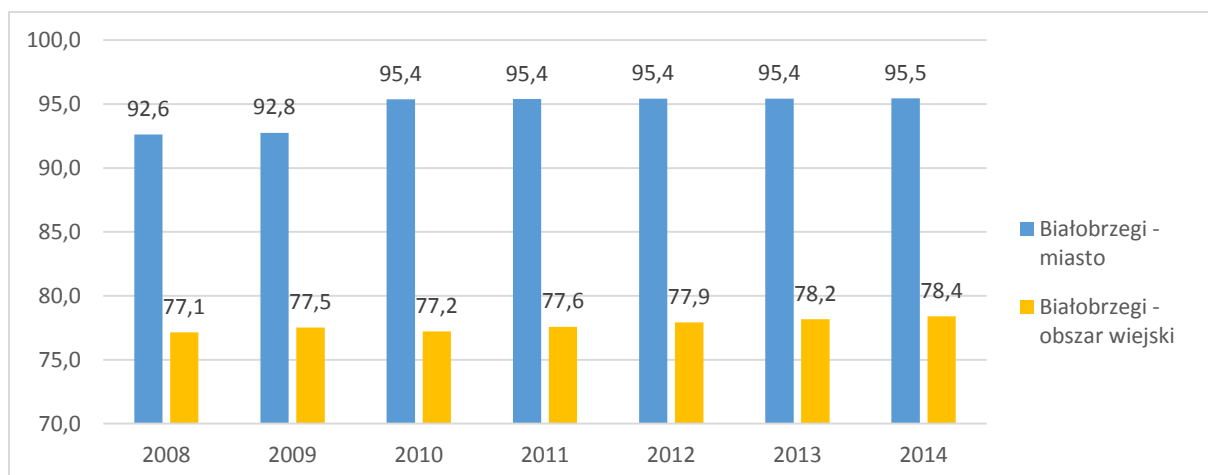
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W obszarze miejskim zdecydowana większość mieszkań wyposażona jest w instalację wodociągową (98,2%). W roku 2014 na terenie wiejskim mieszkania wyposażone w instalację wodociągową stanowiły 86,6% wszystkich tego typu obiektów. Oznacza to, że w stosunku do roku 2008 zwiększył się udział mieszkań niewyposażonych w instalację wodociągową (o 5,1%).

Wykres 25 Mieszkania wyposażone w instalacje wodociągowe (%) w latach 2008-2014⁹

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na terenie miejskim niemalże wszystkie mieszkania posiadają łazienkę (95,5%). W przypadku terenów wiejskich 21,6% mieszkań nie posiada łazienki (78,4% mieszkań posiadających łazienkę w roku 2014). Na przestrzeni lat 2008-2014 odsetek mieszkań bez łazienki w stosunku do ogółu spadał zarówno w przypadku obszaru miasta, jak i terenów wiejskich.

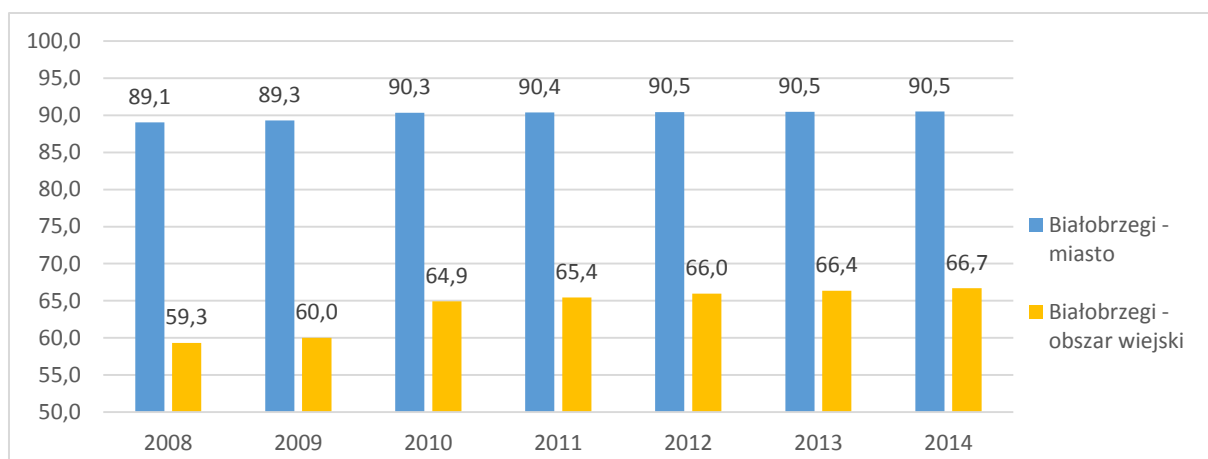
Wykres 26 Mieszkania posiadające łazienkę (%) w latach 2008-2014¹⁰

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zdecydowana większość mieszkań znajdujących się w obszarze miasta wyposażona jest w centralne ogrzewanie (66,7%). W 2014 roku 33,3% mieszkań z terenów wiejskich nie jest wyposażonych w tego rodzaju instalacje. Odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie w latach 2008-2014 wykazuje tendencję rosnącą, przy czym wzrost jest bardziej dynamiczny, w przypadku obszarów wiejskich.

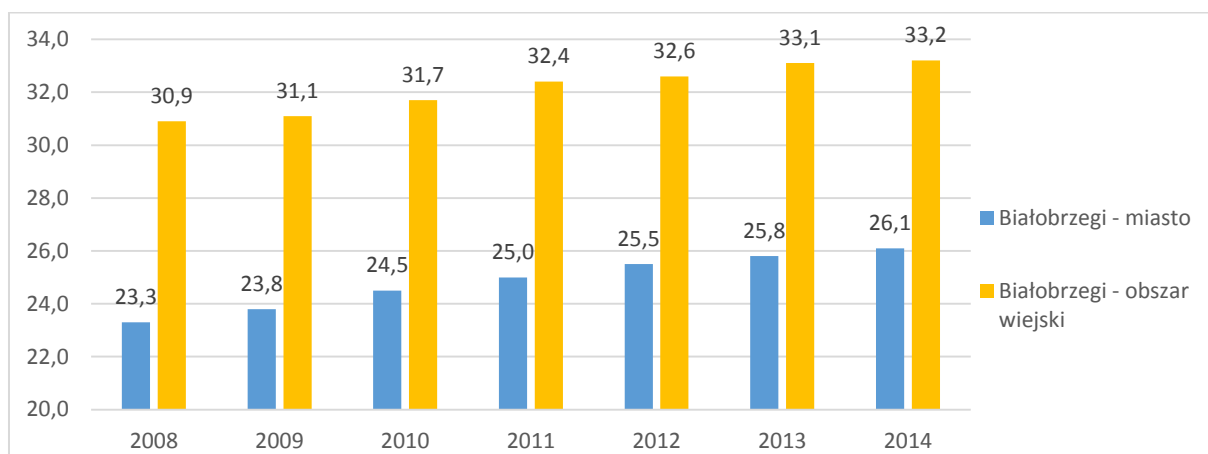
⁹ Brak danych na rok 2015

¹⁰ j.w.

Wykres 27 Mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie (%) w latach 2008-2014¹¹

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2008-2014 rosła zarówno na obszarze wiejskim, jak i miejskim gminy Białobrzegi. W roku 2014 przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę na obszarze wiejskim wynosiła 33,2 m², zaś w mieście była o 5,9 m² mniejsza.

Wykres 28 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m²) w latach 2008-2014¹²

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

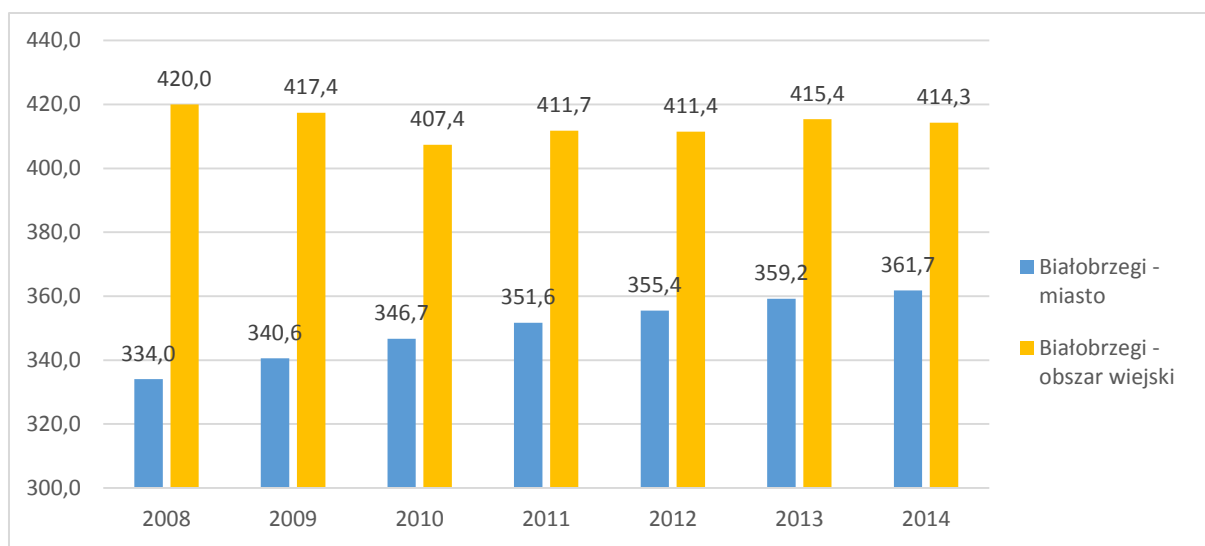
W obszarze miejskim gminy Białobrzegi na tysiąc mieszkańców przypadały w roku 2014 trzysta sześćdziesiąt dwa mieszkania. Wartość tego wskaźnika dla terenów wiejskich gminy wyniosła w roku 2014 czterysta czternaście mieszkań na tysiąc mieszkańców. Na przestrzeni lat 2014 wartość wskaźnika uległa zmniejszeniu w przypadku terenów wiejskich, zaś dla obszaru miejskiego rosła.

¹¹ Brak danych na rok 2015

¹² j.w.

Wykres 29 Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców

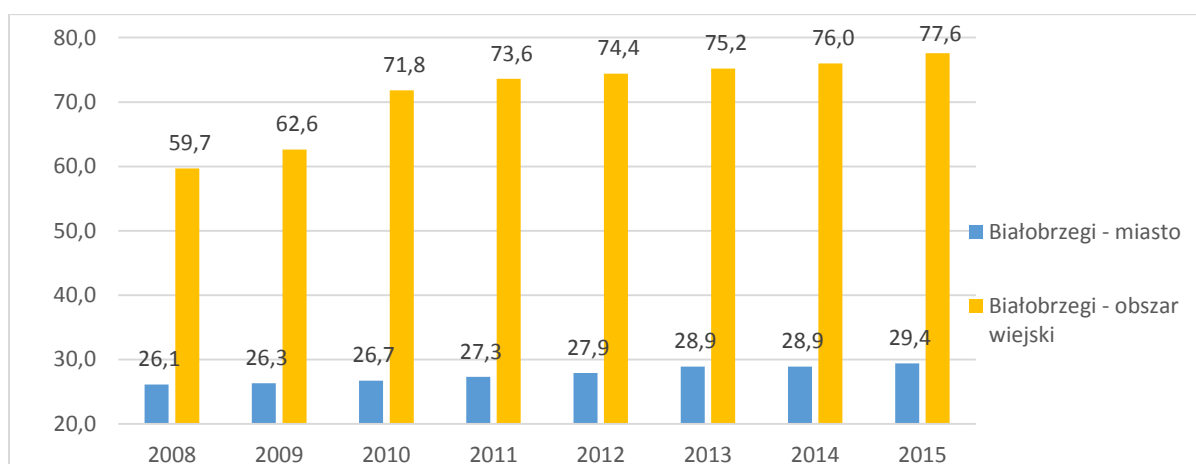
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Infrastruktura komunalna

Długość czynnej sieci wodociągowej w obszarze miejskim gminy Białobrzegi w latach 2008-2015 nie uległa znacznym zmianom (wzrost o 14%). W przypadku terenów wiejskich rozwój infrastruktury sieci wodociągowej miał bardziej dynamiczny charakter, co związane było z większymi brakami w tym względzie na obszarze wiejskim, aniżeli miejskim. Na przestrzeni lat 2008-2015 długość sieci wodociągowej na terenach wiejskich gminy Białobrzegi wzrosła aż o 23%.

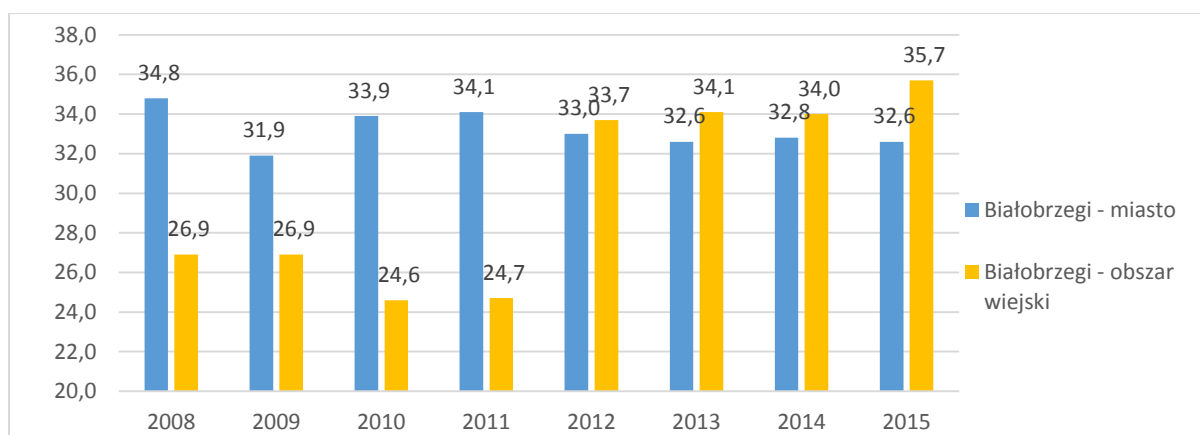
Wykres 30 Długość czynnej sieci wodociągowej (km) w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zużycie wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca na obszarach miejskich gminy nie ulegało znaczącym wahaniom na przestrzeni lat 2008-2015. W roku 2015 mieszkaniec miasta Białobrzegi zużył średnio 32,6 m³ wody. W przypadku gminy wiejskiej zużycie wody od roku 2008 wzrosło znacząco, na co wpływ ma prawdopodobnie dynamiczny rozwój sieci wodociągowej w tym obszarze. W roku 2015 na terenie wsi zużycie wody w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło 35,7 m³, a zatem było wyższe o 3,1 m³ niż w mieście.

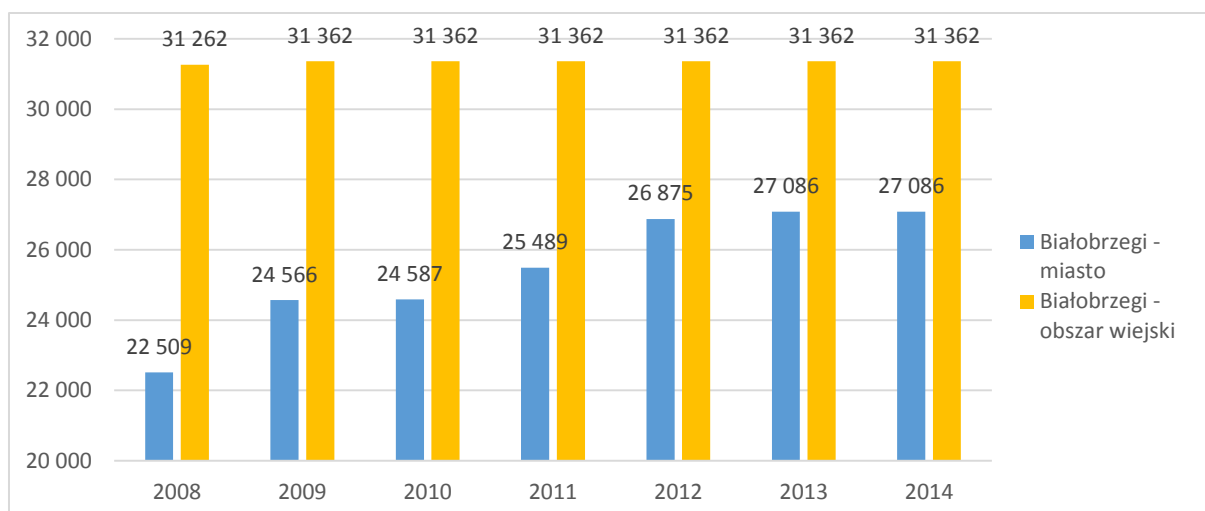
Wykres 31 Zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca (m³) w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

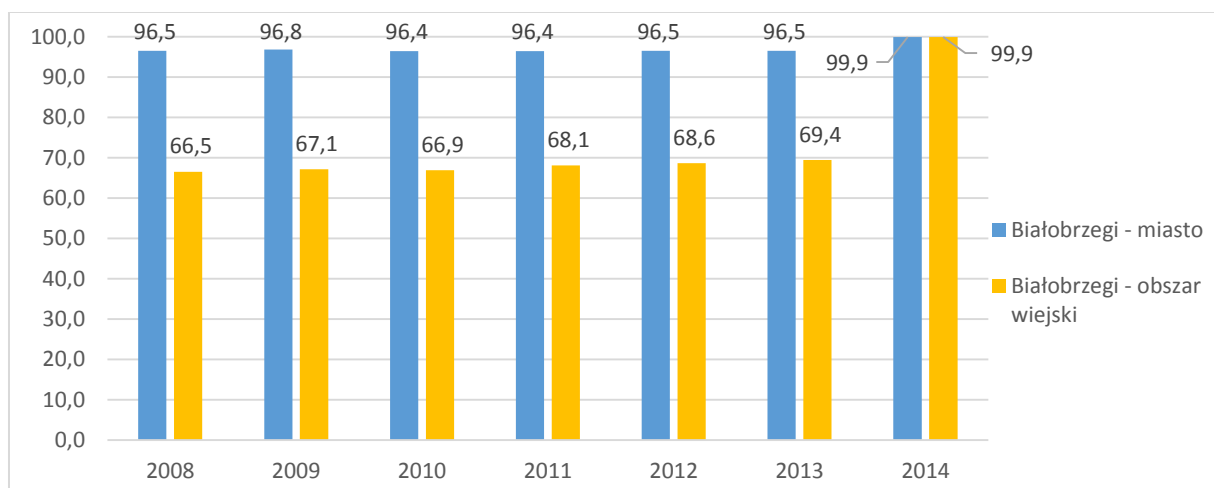
W obszarze wiejskim sieć kanalizacyjna występuje jedynie na terenie sołectwa Brzeźce (w latach 2013-2015 wybudowano 29,69 km kanalizacji i przyłączono ponad 400 posesji). Warto zaznaczyć, że w najbliższych latach planuje się dalszą rozbudowę sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich. Jej długość w mieście Białobrzegi w latach 2008-2015 wzrosła o 10 km (stan na rok 2015 - 20,3 km).

W obszarze wiejskim długość czynnej sieci gazowej wynosi 31 km i nie uległa zmianie na przestrzeni lat 2008-2015. W przypadku terenów miejskich długość sieci gazowej w roku 2014 wyniosła 27 km, co stanowiło wartość o ponad 4 km większą aniżeli w roku 2008.

Wykres 32 Długość czynnej sieci gazowej (m) w latach 2008-2014¹³

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej w mieście Białobrzegi na przestrzeni lat 2008-2015 osiągnął wartość 99,9%, co oznacza, iż niemal wszyscy mieszkańcy miasta mają dostęp do sieci wodociągowej. W roku 2014 sytuacja taka dotyczyła także mieszkańców obszarów wiejskich.

Wykres 33 Korzystający z instalacji wodociągowej wobec liczby ludności ogółem (%) w latach 2008-2014¹⁴

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2008-2015 sieć kanalizacyjna miasta została rozbudowana. Obecnie blisko czterech na pięciu mieszkańców (78,8%) ma dostęp do instalacji kanalizacyjnej. Jest to wartość wskaźnika wyższa o 10,9 p.p. w porównaniu do roku 2008. Jak wskazano, na obszarze

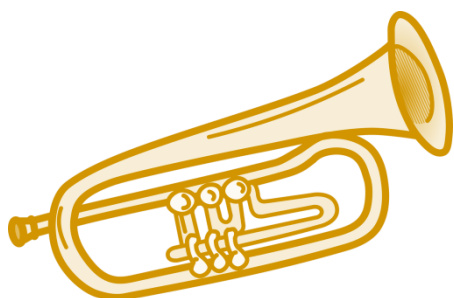
¹³ Brak danych na rok 2015

¹⁴ Brak danych na rok 2015

wiejskim gminy instalacja kanalizacyjna funkcjonuje na terenie miejscowości Brzeźce (od 2015 roku).

Z instalacji gazowej korzysta zdecydowana większość mieszkańców miasta (91,0%). W przypadku terenów wiejskich osoby korzystające z instalacji gazowej w roku 2014 stanowią 1,9% wszystkich mieszkańców tego obszaru.

Kultura sport i turystyka

Infrastruktura i oferta kulturalna

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Białobrzegach jest instytucją samorządową, wokół której koncentruje się życie kulturalno-artystyczne gminy i powiatu białobrzeskiego. Podstawowym celem prowadzonej działalności jest pozyskiwanie oraz przygotowanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze, a także współtworzenia jej wartości.

Jednostka oferuje szereg zajęć cyklicznych (w tym m.in. zajęcia wokalne, teatralne, ceramiczne, plastyczne, malarskie, taneczne, ale także naukę gry na instrumentach i aerobik), organizuje również większe wydarzenia kulturalno-rozrywkowe, m.in.:

- Wojewódzki Konkurs Kolęd i Pastorałek – Warszawa,
- Koncert Noworoczny Społecznego Ogniska Muzycznego – współorganizator,
- Bal karnawałowy Klubu Seniora,
- Wielkanocne Warsztaty Plastyczne,
- Białobrzeski Przegląd Teatralny,
- Wiosenne Rockowisko w MGOK,
- Majowe Dni Białobrzegów,
- Białobrzeski Festiwal Piosenki,
- Aktywne Lato z MGOK,
- Białobrzeski Konkurs Ortograficzny o Złote Pióro Burmistrza Białobrzegów – DYKTANDO,

- Koncert Laureatów Mazowieckiego Festiwalu Piosenki z Dobrym Tekstem „MUZYCZNA JESIEŃ”,
- Warsztaty kulinarne z MGOK,
- Konkurs recytatorski „Idą święta”,
- Wigilia Artystyczna,
- Sylwester na Rynku.

Ośrodek organizuje średnio 60-70 działań merytorycznych w ciągu roku. Instytucja niosąca wysoki poziom rozwoju kulturalnego rozpoznawana jest w skali lokalnej, ale też ogólnopolskiej dzięki udziałowi uczestniczek zajęć w konkursach i festiwalach w całym kraju, a także za granicą. Ponadto jednostka pozyskuje fundusze z źródeł zewnętrznych (m.in. fundusze europejskie) na potrzeby realizacji zamierzonych działań. W ramach wygranych wniosków dotyczących działalności merytorycznej w MGOK-u zrealizowano projekty takie jak m.in. „Majowe Dni Białobrzegów – XII festyn kulturalno-rekreacyjny” (maj 2010), „Muzyczne Spotkanie Młodych” (2010-2011), „Tęczowa zima-zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży Gminy Białobrzegi” (2011) czy „Tęczowa zima” (2012-2013). Jak wspomniano, od lat MGOK prowadzi zajęcia artystyczne z tańca, piosenki, muzyki, plastyki, teatru i gry na instrumentach. Co roku uczestniczy w nich około 200 młodych ludzi, potwierdzających swoje umiejętności w przeglądach i konkursach, w kraju i zagranicą. Placówka organizuje również liczne spektakle, pokazy, konkursy, festiwale, przeglądy, wieczorki taneczne, przedstawienia, imprezy plenerowe, artystyczne itp.

Zgodnie z uchwałą Rady Miasta i Gminy Białobrzegi z dniem 1 września 2016 roku nastąpiło połączenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Białobrzegach z Biblioteką Publiczną Miasta i Gminy Białobrzegi w jedną instytucję o nazwie Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury (nowy MGOK).

Liczba bibliotek i filii w gminie Białobrzegi na terenie wiejskim nie zmieniła się na przestrzeni lat 2008-2015. W przypadku obszaru miasta w roku 2013 liczba bibliotek wzrosła i obecnie znajdują się tu dwie tego rodzaju placówki.

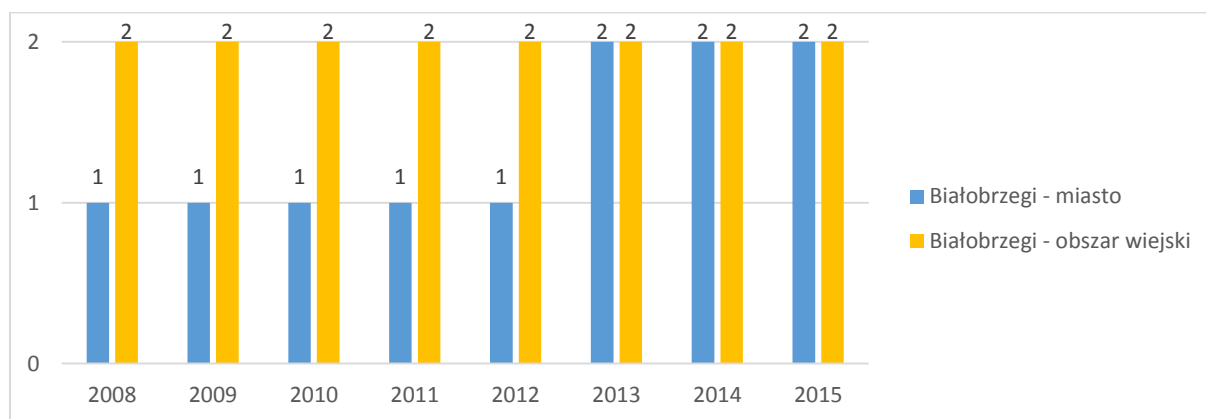
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Białobrzegach, ul. Kościelna 31,

- Biblioteka Pedagogiczna w Radomiu Filia w Białobrzegach, ul. Krakowska 56¹⁵.

Biblioteka Publiczna powstała w 1947 roku, a od roku 2000 pełni zadania biblioteki powiatowej dla 6 gmin. Działalność biblioteki prowadzona jest poprzez wypożyczalnię książek dla dorosłych, oddział dla dzieci i czytelników.

Działalność Biblioteki Publicznej uzupełniana jest przez wiejskie filie biblioteczne w Suchej i Szczytach¹⁶.

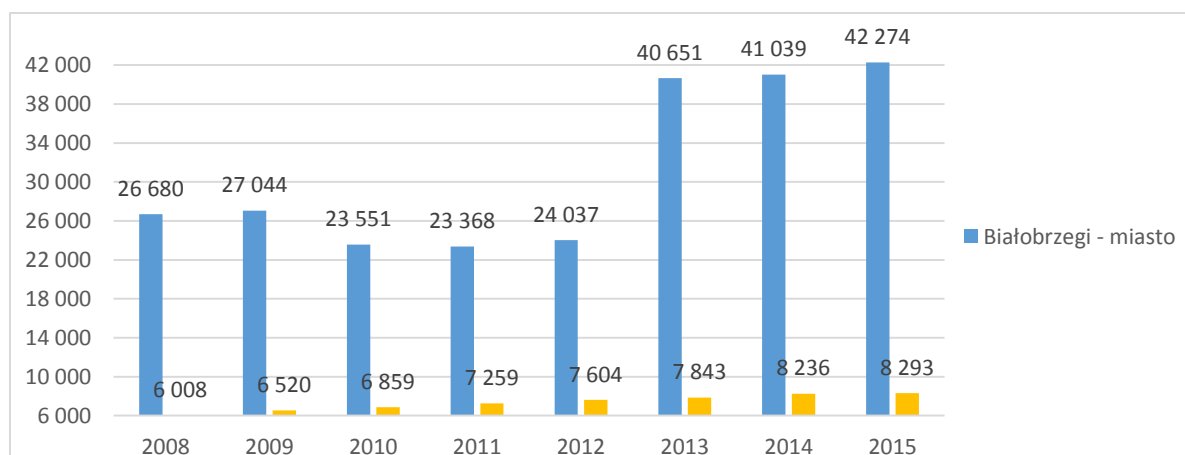
Wykres 34 Liczba bibliotek i filii w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Księgozbiór bibliotek i placówek bibliotecznych utrzymuje się na podobnym poziomie. Znaczący wzrost liczby woluminów odnotowano w roku 2013, kiedy to utworzono nową placówkę na terenie miasta Białobrzegi.

Wykres 35 Księgozbiór biblioteczny w latach 2008-2015

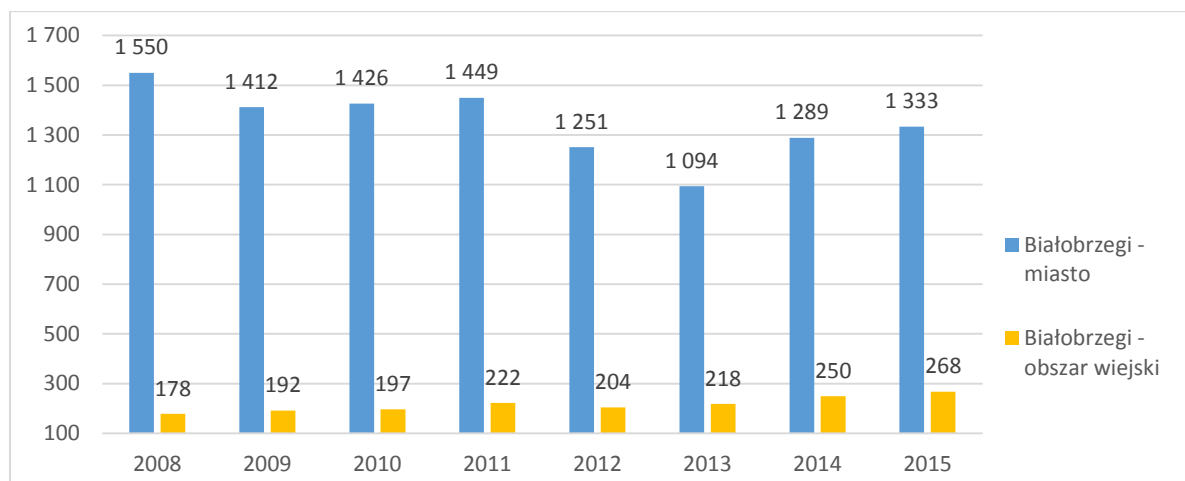
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

¹⁵ http://panoramafirm.pl/biblioteki_i_czytelnie/mazowieckie,bia%C5%82obrzeski,bia%C5%82obrzegi

¹⁶ <http://bip.bialobrzegi.pl/bia/jednostki/biblioteka/ojednostce/6454,Biblioteka-Publiczna-Miasta-i-Gminy-w-Bialobrzegach.html>

Liczba czytelników bibliotek korzystających z placówek na terenach wiejskich na przestrzeni lat 2008-2015 wykazuje tendencje wzrostową. W przypadku placówek z obszaru miejskiego w roku 2015 w stosunku do roku 2008 nastąpił spadek liczby czytelników o 217 osób.

Wykres 36 Czytelnicy bibliotek w latach 2008-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Infrastruktura i oferta sportowa

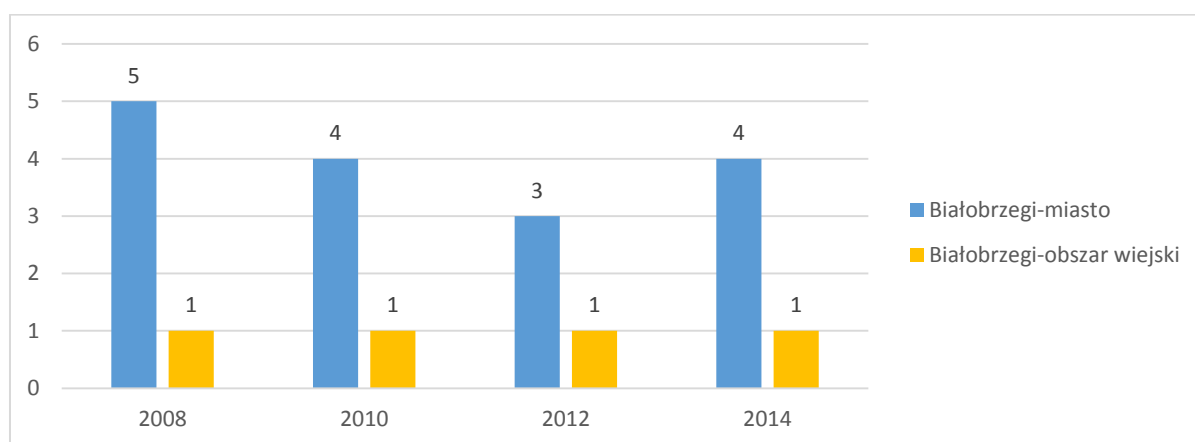
Stadion Miejski im. Zygmunta Siedleckiego mieści się w Białobrzegach przy ul. 11 – Listopada 57. Został oddany do użytku w 1981 roku. Na wielofunkcyjnym obiekcie usytuowane są m.in. profesjonalne boisko do gry w piłkę nożną, kort tenisowy, skatepark, oświetlone boisko boczne, boisko do gry w piłkę plażową, siłownia zewnętrzna, widownia, budynek socjalny. Stadion Miejski służy jako miejsce organizacji dorocznych imprez dla mieszkańców (w tym m.in. Dni Białobrzegów, koncerty oraz licznych wydarzeń sportowych: rozgrywki piłkarskie, powiatowe zawody lekkoatletyczne).

Stadion Miejski jest obiektem sportowym, z którego korzystają mieszkańcy miasta i gminy w różnym przedziale wiekowym. Stanowi także bazę treningową dla sportowców z Miejskiego Klubu Sportowego „PILICA” w Białobrzegach (III Liga). Stadion jest sukcesywnie modernizowany i udoskonalany do potrzeb korzystających. W ciągu ostatnich 8 lat wykonano remont i modernizację trybun dla widzów, wybudowano skatepark, zakupiono kontener

sanitarny, docieplono budynek socjalno-administracyjny, wykonano instalację nawodnienia płyty boiska głównego i bocznego oraz zainstalowano oświetlenie boiska bocznego¹⁷.

Na terenie gminy Białobrzegi w obszarze wiejskim działa jeden klub sportowy „ZODIAK” w Suchej. W mieście Białobrzegi w roku 2014 funkcjonowały cztery kluby sportowe, a ich liczba w stosunku do roku 2008 zmniejszyła się o jeden, zaś w stosunku do roku 2012 wzrosła o tę wartość (statystyka obejmuje kluby sportowe, łącznie z klubami wyznaniowymi i Uczniowskimi Klubami Sportowymi). Miejskimi klubami sportowymi są: MKS „Pilica” Białobrzegi i Uczniowskie Kluby Sportowe przy placówkach oświatowych (PG i PSP nr 1 KEN).

Wykres 37 Liczba klubów sportowych w latach 2008-2014¹⁸

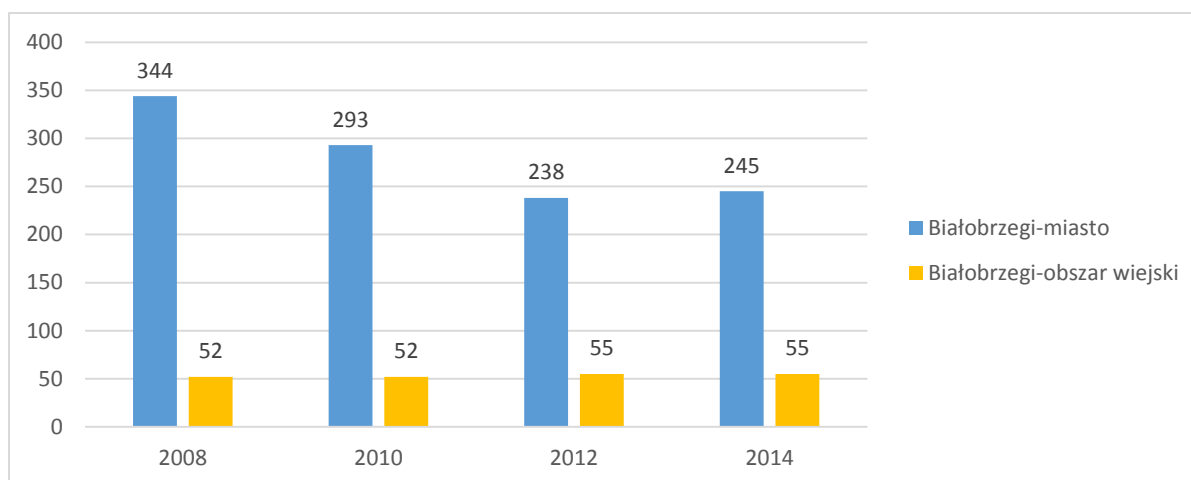
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba członków klubów sportowych (w tym w klubach wyznaniowych i Uczniowskich Klubach Sportowych) na terenie miejskim spadła w roku 2014 w stosunku do roku 2008 o 99 osób. W przypadku obszarów wiejskich liczba osób ćwiczących utrzymuje się na poziomie powyżej pięćdziesięciu osób.

¹⁷ <http://www.bialobrzegi.pl/edukacja-i-sport/stadion.html> [data dostępu: 23.09.2016 r.].

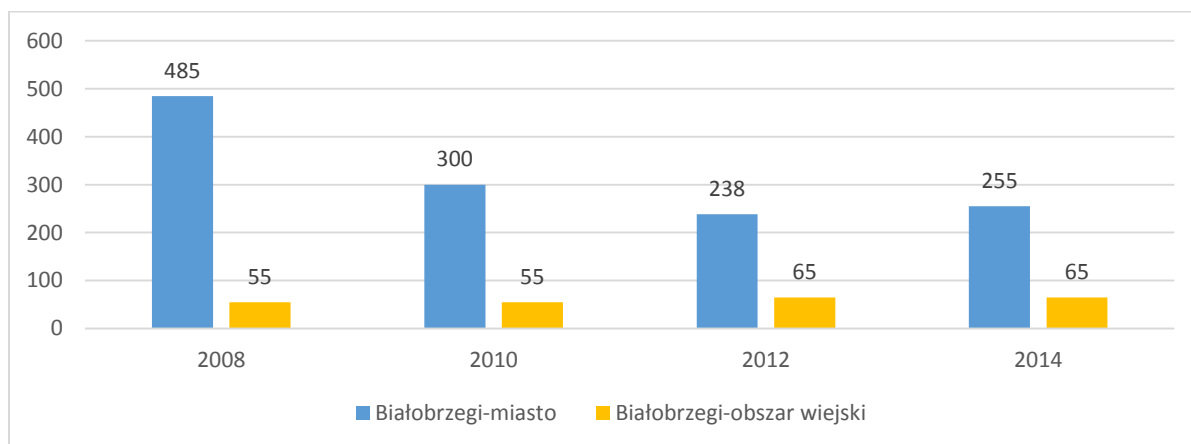
¹⁸ Brak danych na rok 2015; statystyka sporządzana jest co dwa lata.

Wykres 38 Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych w latach 2008-2014¹⁹

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Podobnie jak w przypadku liczby ćwiczących liczba członków klubów sportowych (w tym klubów wyznaniowych i Uczniowskich Klubów Członkowskich) w przypadku obszaru miasta w latach 2008-2014 spadła, zaś na terenie wiejskim od 2012 roku utrzymuje się na stabilnym poziomie powyżej sześćdziesięciu osób.

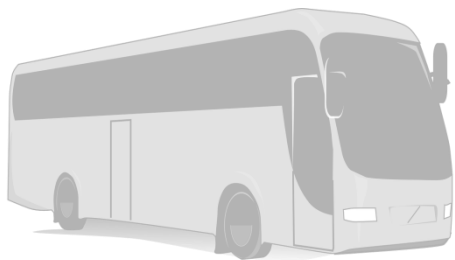
Wykres 39 Liczba członków klubów sportowych w latach 2008-2014²⁰

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W klubach sportowych jedyną sekcją jest piłka nożna. W UKS-ach ćwiczą uczniowie lekką atletykę oraz inne gry zespołowe.

¹⁹ Brak danych na rok 2015; statystyka sporządzana jest co dwa lata.

²⁰ Brak danych na rok 2015; statystyka sporządzana jest co dwa lata.

Turystyka

Gmina Białobrzegi posiada szereg atrakcji turystycznych stanowiących o potencjale gminy w zakresie rozwoju przemysłu turystycznego. Do najważniejszych obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe regionu należą:

Białobrzegi

- Most z lat 30-tych XX wieku
- Kościół pod wezwaniem Świętej Trójcy
- Młyn wodny z XVIII w.
- Rynek
- Budynek dawnego „Bazaru”
- Stara Plebania

Jasionna

- Kościół pod wezwaniem Zwiastowania N.M.P.

Stawiszyn

- Pałac z XIX w.
- Przypałacowy park – z pomnikami przyrody

Sucha

- Zespół pałacowo – parkowy z XVIII/XIX w.
- Aleja kasztanowa

Szczyty

- Modrzewiowy dwór
- Ponad 100-letni spichlerz

Kamień

- Głaz polodowcowy

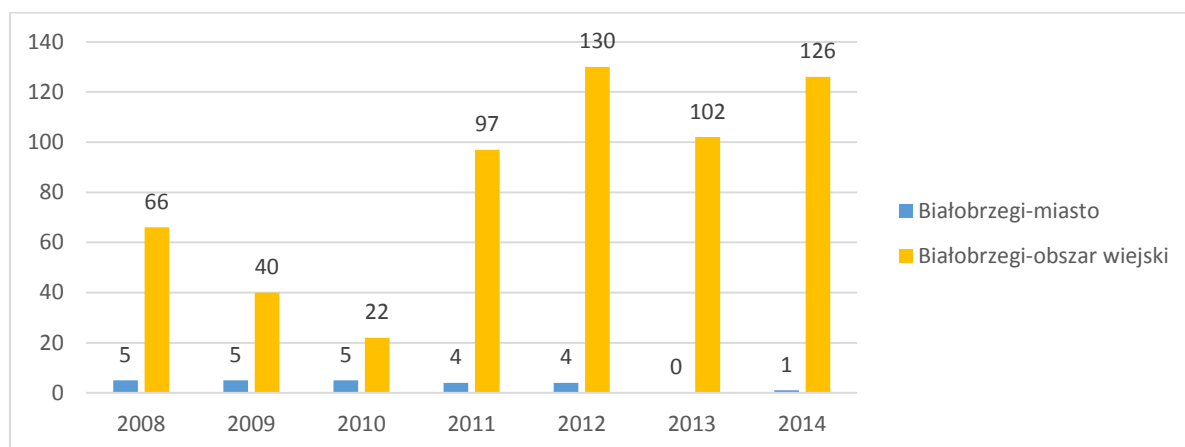
Brzeźce

- Park z XVIII w.

Na przestrzeni lat 2008-2015 zwiększyła się liczba turystów zagranicznych odwiedzających gminę Białobrzegi. Jednocześnie zdecydowanie na popularności wśród turystów

zagranicznych zyskał obszar wiejski gminy. W roku 2014 gminę Białobrzegi odwiedziło 127 turystów zagranicznych, co stanowi wartość blisko trzykrotnie większą niż w roku 2008.

Wykres 40 Liczba turystów zagranicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Poniżej przedstawiono obiekty oferujące usługi noclegowe i gastronomiczne na terenie gminy Białobrzegi:

● Ośrodek Edukacyjno-Charytatywny „Emaus”

- 158 miejsc - pokoje 1, 2, 3, 4 – osobowe i 4 apartamenty
- Turno – Brzeźce
- Tel. 613 24 44

● „Zodiak” Restauracja i Motel

- 35 miejsc - pokoje 1, 2, 3 – osobowe i apartamenty
- Ul. Krakowska 4B
- Tel. 605-984-600

● Restauracja Zajazd „Jagielloński”

- 12 miejsc, pokoje -1, 2 –osobowe
- Sucha, ul. Radomska 1
- Tel. 613 03 24

● Zajazd „Myśliwski”

- 21 miejsc, pokoje -2, 3 –osobowe
- Ul. Krakowska 82
- Tel. 613 29 11

W Białobrzegach od 1 lipca do 31 sierpnia czynne jest w godzinach od 11-19 kąpielisko miejskie, z którego licznie korzystają zarówno mieszkańcy, jak i turyści.

Rysunek 3 Kąpielisko miejskie nad Pilicą

Źródło: <http://www.bialobrzegi.pl/turystyka-i-rekreacja/kapielisko-miejskie.html>

Przepływająca przez gminę rzeka Pilica wykorzystywana jest także przez lokalnych przedsiębiorców z branży turystycznej, którzy organizują spływy kajakowe. Poniżej przedstawiono listę organizatorów z terenu Gminy Białobrzegi tego rodzaju atrakcji dla turystów i mieszkańców:

- **Kajaczek Artur Wrzeński**
  - BUD-VAR s.c. ul. Brzozowa 13, 26-800 Białobrzegi
  - tel: 507 190 960
  - e-mail: rezerwacja@kajaczek.pl
  - www.kajaczek.pl
- **Ośrodek Edukacyjno-Charytatywny EMAUS**
  - Turno-Brzeźce Mikówka 21, 26-800 Białobrzegi
  - tel: 794 303 494, 486132444
  - e-mail: biuro@emausturno.pl
  - www.emausturno.pl
- **Powiatowe Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Białobrzegach**
  - Krakowska 2A, 26-800 Białobrzegi

- tel: 730 788 958
- e-mail: pwoprbialobrzegi@wp.pl
- www.woprbialobrzegi.com.pl

● **Kajaki Białobrzegi**

- 26-800 Białobrzegi
- tel: 888 805 061
- e-mail: pawlomar@onet.eu
- www.kajakibialobrzegi.pl

Dla turystów i mieszkańców preferujących piesze wędrówki przygotowano trzy trasy turystyczne o różnym stopniu trudności (park nordic walking).

Trasa nr 1, zielona (łatwa)

Długość – 4,7 km, czas przejścia – 50 minut.

Trasa nr 2, czerwona (średnia)

Długość – 14,8 km, czas przejścia – 3 godziny.

Trasa nr 3, czarna (trudna)

Długość – 14,8 km, czas przejścia – 3 godziny.

Kluczowe wnioski z diagnozy

Turystyka

- Wysoki potencjał gminy wynikający z atrakcyjności położenia geograficznego oraz walorów przyrodniczych
- Obiekty dziedzictwa kulturowego stanowiące potencjał do promocji gminy
- Niewielka liczba miejsc noclegowych, słabo rozwinięta (w stosunku do potencjału regionu) baza turystyczna
- **Proponowana forma rozwoju:** promowanie atrakcji regionu w kraju i za granicą, wsparcie działalności agroturystycznej, rozwój infrastruktury turystycznej

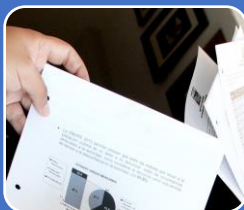
Sport i Rekreacja

- Wysoki poziom zaangażowania mieszkańców w tego rodzaju aktywność (duże obłożenie istniejącego boiska "Orlik")
- **Proponowana forma rozwoju:** modernizacja pozostałych obiektów sportowych znajdujących się na terenie gminy oraz utrzymanie wysokiej jakości boisk, a także organizacja imprez sportowych oraz wydarzeń sezonowych

Kultura i Rozrywka

- Brak nowoczesnego obiektu pełniącego funkcje siedziby Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury w Białobrzegach
- Wysoki poziom zaangażowania mieszkańców gminy w życie kulturalno-rozrywkowe gminy
- **Proponowana forma rozwoju:** budowa obiektu spełniającego warunki do organizacji wydarzeń kulturalnych i prowadzenia działalności istniejących zespołów muzycznych i śpiewaczy

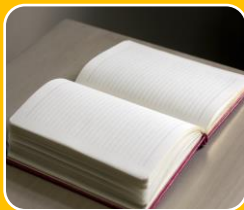
Gospodarka i Rynek Pracy

- Wysoki potencjał gminy w zakresie inwestycji w lekki przemysł rolno-spożywczy oraz turystyczny
- Mała liczba podmiotów gospodarczych i brak atrakcyjnych ofert pracy na terenie gminy
- **Proponowana forma rozwoju:** włączenie terenów gminy do Tarnobrzelskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, prowadzenie działań zmierzających do poprawy infrastruktury drogowej i technicznej zwiększającej atrakcyjność inwestycyjną obszaru

Pomoc społeczna i Opieka zdrowotna

- Zadania z zakresu pomocy społecznej skutecznie realizuje MGOPS. Obecna infrastruktura ośrodka pomocy społecznej jest w tym zakresie wystarczająca
- Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Białobrzegach realizuje zadania z zakresu opieki zdrowotnej
- **Proponowana forma rozwoju:** zwiększenie dostępności specjalistycznych usług medycznych, w tym uwzględnienie potrzeb osób starszych (oddział geriatryczny).

Oświata i Edukacja

- Liczba szkół i miejsc w szkołach jest wystarczająca. W gminie brakuje placówek świadczących wysoki poziom kształcenia zawodowego.
- **Proponowana forma rozwoju:** rozwój szkolnictwa zawodowego dostosowanego do warunków lokalnego rynku pracy

4. Analiza SWOT/TOWS

Tabela 7. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • bliskość do aglomeracji warszawskiej; • wysoki odsetek gruntów ornych; • dodatni przyrost naturalny; • wysoki odsetek osób w wieku produkcyjnym na obszarze wiejskim; • spadek w liczbie gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej; <ul style="list-style-type: none"> • wysoki odsetek mikroprzedsiębiorstw; • zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych; • rozwój infrastruktury mieszkaniowej; <ul style="list-style-type: none"> • wysoki odsetek mieszkań wyposażonych w instalację wodno-kanalizacyjną; • wzrost liczby placówek bibliotecznych; • liczne obiekty zabytkowe • wzrost liczby zagranicznych turystów; • atrakcyjne tereny dla wypoczynku i rekreacji; • znaczny spadek osób żyjących w ubóstwie. 	<ul style="list-style-type: none"> • postępujący proces ruralizacji; • wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym na terenie miasta; • zmniejszenie liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych; • niska aktywność gospodarcza mieszkańców; • zwiększenie liczby osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy; • wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych; • brak ofert stałego zatrudnienia na lokalnym rynku; <ul style="list-style-type: none"> • niski poziom wykształcenia mieszkańców; • niska aktywność mieszkańców w wydarzeniach kulturalno-sportowych; • mały odsetek funkcjonujących kół sportowych na terenie Gminy; • słabe skomunikowanie terenu miasta z innymi miejscowościami w obrębie gminy; • niewykorzystanie potencjału historycznego i przyrodniczego miasta;

	<ul style="list-style-type: none"> nieznaczna liczba terenów zielonych; znaczna liczba obiektów z wyrobami azbestowymi; niedofinansowanie urządzeń rekreacyjnych i infrastruktury technicznej; małe zróżnicowanie szlaków turystycznych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> rozwój branży rolniczej; wzrost poziomu jakości życia mieszkańców; wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy; rozwój branży turystycznej; możliwość wykorzystania Pilicy do rozwoju turystyki wodnej. 	<ul style="list-style-type: none"> odpływ ludności z miasta; mała liczba inwestycji tworzących nowe miejsca pracy; rozwój szarej strefy; pauperyzacja społeczeństwa; bogatsza oferta kulturowo-sportowa w obrębie aglomeracji warszawskiej; mniejsza integracja i aktywizacja mieszkańców; niska rozpoznawalność regionu jako miejsca atrakcyjnego dla turystów; zagrożenie otyłością dzieci i młodzieży.

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza TOWS skupia się na podziale analizy na czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) oraz na czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia). W ramach poszczególnych elementów przypisany został również wskaźnik istotności (waga), czyli wpływ danego czynnika na sytuację gminy.

Tabela 8. Analiza TOWS

Waga/ocena	Czynniki wewnętrzne	Waga/ocena	Czynniki zewnętrzne
1	Mocne strony (S)	1	Szanse (O)
0,2	bliskość do aglomeracji warszawskiej	0,2	rozwój branży rolniczej

0,2	działalność dużych firm branży spożywczej	0,2	okolica bogata w złoża piasków i kruszyw naturalnych
0,1	wysoki odsetek gruntów ornych	0,1	Możliwość rozwoju przemysłu poprzez outsourcing części działalności przedsiębiorstw działających w regionie
0,1	rozwinięta sieć usług instytucji otoczenia biznesu w regionie	0,1	stworzenie atrakcyjniejszej i pełniejszej oferty inwestycyjnej
0,05	dodatni przyrost naturalny	0,05	wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Gminy
0,05	atrakcyjne tereny dla wypoczynku i rekreacji;	0,05	rozwój branży turystycznej
0,05	zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych	0,05	możliwość wykorzystania Pilicy do rozwoju turystyki wodnej.
0,05	rozwijająca się baza turystyczna	0,05	rozwój firm wspierających działalność większych lokalnych podmiotów
0,05	korzystne powiązania komunikacyjne	0,05	wzrost poziomu jakości życia mieszkańców
0,05	proinwestycyjne nastawienie władz samorządowych	0,05	stopniowy napływ inwestorów
0,05	baza surowcowa dla rozwoju przetwórstwa warzyw i owoców	0,05	dostosowanie szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb lokalnego rynku pracy w odpowiedzi na oczekiwania pracodawców
0,05	tradycje rolnicze	0,05	zasoby siły roboczej
1	Słabe strony (W)	1	Zagrożenia (T)
0,2	postępujący proces ruralizacji	0,2	odpływ ludności z miasta
0,2	wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym na terenie miasta	0,2	mała liczba inwestycji tworzących nowe miejsca pracy
0,1	zmniejszenie liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	0,1	rozwój szarej strefy
0,1	niska aktywność gospodarcza mieszkańców	0,1	pauperyzacja społeczeństwa

0,1	zwiększenie liczby osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy	0,1	bogatsza oferta kulturowo-sportowa w obrębie aglomeracji warszawskiej
0,1	wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych	0,1	mniejsza integracja i aktywizacja mieszkańców
0,05	niedofinansowanie urządzeń rekreacyjnych i infrastruktury technicznej	0,05	niska rozpoznawalność regionu jako miejsca atrakcyjnego dla turystów
0,05	słabe skomunikowanie terenu miasta z innymi miejscowościami w obrębie gminy	0,05	zagrożenie otyłością dzieci i młodzieży
0,05	niedostatecznie rozwinięta baza turystyczna	0,05	zagrożenie ze strony większych ośrodków miejskich
0,05	zróżnicowane i niedostateczne wyposażenie gospodarstw rolnych w specjalistyczny sprzęt	0,05	brak wystarczających środków na promocję inwestycyjną gminy

Źródło: Opracowanie własne.

Z analizy wynika, że w kolejnych latach działania osób zarządzających gminą powinny skoncentrować się na eliminowaniu słabych stron regionu oraz wykorzystywaniu szans rozwojowych. Oznacza to, że najlepszą strategią rozwoju jest **STRATEGIA KONKURENCYJNA**. Polega ona na przekształcaniu słabych stron w atuty gminy. W przyszłości pozwoli to na sukcesywne podnoszenie atrakcyjności całej gminy i zbudowaniu przewagi konkurencyjnej w konkretnych płaszczyznach. W tym celu wyznaczona zostaje misja i wizja regionu.

5. Misja i wizja rozwoju Gminy

MISJA

Misją rozwoju Gminy i Miasta Białobrzegi jest zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy, uwzględniający potencjał turystyczny regionu oraz zapewniający: mieszkańcom, komfortowe warunki życia oraz możliwość aktywnego partycypowania w przestrzeni społecznej, turystom atrakcyjną ofertę wypoczynku, zaś inwestorom i przedsiębiorcom wsparcie w prowadzonej działalności, poprzez zapewnienie dostępności terenów inwestycyjnych i promowanie kluczowych branż.

WIZJA

Wizją rozwoju Gminy i Miasta Białobrzegi jest obszar o wysokim poziomie jakości życia mieszkańców, w którym dynamiczny wzrost ruchu turystycznego wspiera lokalną przedsiębiorczość, a nowe inwestycje przyczyniają się do zwiększenia dostępnych miejsc pracy. Działania w zakresie modernizacji infrastruktury kulturalno-rozrywkowej i sportowej zapewniają powstanie przestrzeni dla integracji społecznej, dzięki czemu mieszkańcy aktywnie partycypują w przestrzeni publicznej oraz samodzielnie wychodzą z inicjatywą działań wspierających rozwój gminy i miasta. Dzięki promocji miasta i gminy stają się one coraz bardziej rozpoznawalne w Polsce i Europie, jako atrakcyjny punkt destynacji turystycznej, gwarantujący produkty lokalne na najwyższym poziomie, rozwiniętą infrastrukturę turystyczno-usługową oraz czyste środowisko o urzekających walorach przyrody.

Białobrzegi
(u)rzekają...

6. Lista celów strategicznych Gminy wraz z ich pogłębionym opisem

1. Wysoki poziom atrakcyjności turystycznej

Gmina Białobrzegi posiada wysoki potencjał do rozwoju turystyki ze względu na walory przyrodnicze regionu, występujące w mieście zabytki oraz położenie nad rzeką Pilicą. Obecnie rozwój turystyki jest ograniczony przez zbyt małą liczbę miejsc noclegowych oraz braki w infrastrukturze. Wsparcie rozwoju tej branży poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury, a także działania promujące lokalne produkty i usługi turystyczne pozwoliłoby nie tylko na wzrost zainteresowania turystów Białobrzegami, jako destylacją turystyczną, ale także stanowiłoby istotny element wzrostu gospodarczego. Dzięki powstaniu nowych obiektów turystycznych oraz rozbudowie istniejących wzrosłoby także zapotrzebowanie na pracowników sektora turystycznego.

2. Rozwinięta oferta sportowo-rekreacyjna

Jednym z aspektów wpływających na komfort życia mieszkańców oraz ich zdrowie jest dostępność infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i atrakcyjna oferta umożliwiająca aktywne spędzanie czasu wolnego. W mieście i gminie Białobrzegi aktywnie działają kluby sportowe. Głównym ośrodkiem sportu jest miejski stadion im. Zygmunta Siedleckiego, który wymaga jednak modernizacji i doposażenia. Jednocześnie w gminie brakuje pomniejszych obiektów sportowo-rekreacyjnych, dlatego wskazana jest budowa lokalnych mniejszych obiektów sportowych. Ponadto ze względu na istotne znaczenie dla miasta i jego mieszkańców terenów nadpilicznych w ramach tego celu strategicznego planowana jest modernizacja infrastruktury w tym rejonie z uwzględnieniem obszarów rekreacyjnych, w tym: budowa kompleksu basenów, placów zabaw oraz deptaku. Działania z zakresu rozbudowy i modernizacji infrastruktury powinny być prowadzone równoległe z kampanią promocyjną zachęcającą do aktywności fizycznej. Dodatkowo w ramach wsparcia aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży należy dofinansować działalność szkół z zakresu wyjazdów uczniów na zawody sportowe oraz dodatkowych, pozalekcyjnych zajęć sportowych.

3. Szeroka oferta kulturalno-rozrywkowa

W gminie Białobrzegi obecna oferta kulturalno-rozrywkowa jest na dobrym poziomie, a mieszkańcy chętnie z niej korzystają. Największym wyzwaniem gminy związanym, z tym

aspektem funkcjonowania jest brak nowoczesnego obiektu pełniącego funkcję siedziby Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury. W ramach tego celu strategicznego poza działaniami związanymi ze wsparciem istniejących zespołów muzycznych i artystycznych oraz promowaniem dziedzictwa kulturowego regionu istotnym są zatem działania prowadzące do powstania nowego amfiteatru oraz modernizacja/rozbudowa obiektu MGOK, przy ulicy Kościelnej 31.

4. Silna gospodarka oparta na kluczowych branżach

Kluczowymi branżami dla gminy Białobrzegi są: turystyka, rolnictwo oraz lekki przemysł spożywczy. Najważniejszym problemem gminy jest dotychczas niewykorzystany potencjał turystyczny oraz inwestycyjny. Działania prowadzone w ramach tego celu strategicznego będą dotyczyły przede wszystkim wsparcia działalności lokalnych przedsiębiorców, promocji lokalnych produktów, a także poprawę stanu infrastruktury drogowej i technicznej, w celu zapewnienia dostępności terenów inwestycyjnych o wysokim poziomie atrakcyjności dla inwestorów krajowych i zagranicznych. Kluczowym działaniem będzie także rozszerzenie Tarnobrzesckiej Strefy Ekonomicznej, co spowoduje znaczący wzrost konkurencyjności terenów inwestycyjnych na obszarze gminy i pozwoli na pozyskanie nowych inwestycji. Efektem realizowanych projektów będzie wzrost atrakcyjności i liczby miejsc pracy w regionie, co przyczyni się do poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców oraz zmniejszenia stopnia natężenia zjawiska długotrwałego bezrobocia.

5. Efektywny system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej

W zakresie tego działania strategicznego istotnym elementem jest wsparcie działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej oraz Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej. Do najistotniejszych działań należy zwiększenie dostępności specjalistycznych usług medycznych. Największe wyzwania dla gminy odnoszą się do konieczności uwzględnienia potrzeb osób starszych, w tym celu niezbędną inicjatywą jest powstanie poradni geriatrycznej. W ramach działań infrastrukturalnych wymagana jest modernizacja i wyposażenie obiektów infrastruktury społecznej i medycznej. Ważnymi działaniami z zakresu zwiększenia efektywności przeciwdziałania wykluczeniu społeczno-ekonomicznemu jest prowadzenie

szeregu inicjatyw zmierzających do aktywizacji społecznej oraz zawodowej. Do tego rodzaju działań zaliczyć można: szkolenia dla osób bezrobotnych, kluby seniora itp.

6. Wysoka jakość edukacji oraz atrakcyjna oferta placówek oświatowych

Działania mające na celu wzrost poziomu edukacji w gminie powinny być ukierunkowane na współpracy z lokalnymi pracodawcami, w celu dostosowania obecnej oferty edukacyjnej, w zakresie szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy. Dodatkowym istotnym elementem jest zapewnienie odpowiedniej dostępności miejsc w przedszkolach oraz żłobkach. W przypadku placówek oświatowych na terenie gminy wymagana jest modernizacja obiektów, w tym rozbudowa sal gimnastycznych oraz zapewnienie właściwego wyposażenia sal lekcyjnych. Podniesienie poziomu edukacji może być również prowadzone poprzez stały rozwój kompetencji kadry pedagogicznej, w tym celu proponowanym działaniem jest organizacja kursów i szkoleń dla nauczycieli rozwijających ich kompetencje w zakresie pracy z uczniami. Istotnym działaniem dotyczącym przede wszystkim edukacji na poziomie podstawowym oraz gimnazjalnym jest organizacja wyjazdów edukacyjnych dla uczniów lokalnych szkół.

7. Cele operacyjne wraz z typami projektów

1. Wysoki poziom atrakcyjności turystycznej
  - 1.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystycznej
    - Zagospodarowanie terenów nadpilicznych
    - Rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
  - 1.2. Wsparcie lokalnych przedsiębiorstw działających w branży turystycznej
    - Stworzenie spójnej oferty turystycznej miasta i gminy
    - Dotacje na założenie działalności gospodarczej w ramach branży turystycznej
  - 1.3. Promocja gminy i miasta w Polsce i Europie
    - Promocja lokalnych przedsiębiorstw
    - Promocja lokalnych produktów
  - 1.4. Ochrona środowiska i walorów przyrody
    - Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
    - Poprawa efektywności gospodarki odpadami
    - Modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków

- Budowa zbiornika wodnego na rzece Pierzchniance
- 1.5. Modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej oraz renowacja zabytków
  - Modernizacja parków i terenów zielonych
  - Renowacja obiektów zabytkowych i ochrona przed ich dewastacją
- 2. Rozwinięta oferta sportowo-rekreacyjna
  - 2.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej
  - 2.2. Organizacja imprez o charakterze sportowym
  - 2.3. Wsparcie lokalnych klubów sportowych
  - 2.4. Wsparcie uczniów lokalnych szkół reprezentujących gminę i miasto na zawodach sportowych
  - 2.5. Promocja aktywnego trybu życia
- 3. Szeroka oferta kulturalno-rozrywkowa
  - 3.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalno-rozrywkowej
  - 3.2. Wsparcie lokalnych zespołów artystycznych
  - 3.3. Wsparcie organizacji pozarządowych promujących kulturę regionu
  - 3.4. Organizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym i rozrywkowym
  - 3.5. Wsparcie działalności animatorów kultury i instruktorów
- 4. Silna gospodarka oparta na kluczowych branżach
  - 4.1. Wsparcie lokalnych przedsiębiorstw z branż kluczowych
  - 4.2. Zapewnienie dostępności i atrakcyjności terenów inwestycyjnych
  - 4.3. Promocja ukierunkowana na pozyskanie inwestorów, w tym inwestorów zagranicznych
  - 4.4. Rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej
    - Remonty i budowa dróg
  - 4.5. Promocja lokalnych produktów i usług
- 5. Efektywny system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej
  - 5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury pomocy społecznej
  - 5.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury opieki zdrowotnej
  - 5.3. Wsparcie organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej
  - 5.4. Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym
  - 5.5. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym
- 6. Wysoka jakość edukacji oraz atrakcyjna oferta placówek oświatowych

- 6.1. Stworzenie oferty kształcenia zawodowego dostosowanej do potrzeb lokalnego rynku pracy
  - Stworzenie nowych kierunków kształcenia zawodowego we współpracy z przedsiębiorcami
  - Modernizacja szkół kształcących w zawodzie
- 6.2. Zapewnienie dostępności miejsc w przedszkolach i żłobkach
  - Rozbudowa i modernizacja istniejących przedszkoli i żłobków
  - Budowa nowych przedszkoli i żłobków
- 6.3. Modernizacja i rozbudowa placówek oświatowych
- 6.4. Organizacja bezpłatnych lub częściowo finansowanych kursów i szkoleń dla kadry pedagogicznej
- 6.5. Organizacja wyjazdów edukacyjnych dla uczniów lokalnych szkół

8. Założenia systemu realizacji Strategii

System realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Białobrzegi będzie spójny z polityką rozwoju powiatu, województwa i kraju. W procesie realizacji założeń Strategii współpracować na zasadzie partnerstwa będą ze sobą podmioty różnego szczebla administracji publicznej działające w ramach struktur Urzędu Miasta i Gminy. Realizacja strategii winna odbywać się przy współuczestniczeniu społeczności lokalnej, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy. W tym celu rekomenduje się publikowanie dokumentu Strategii Rozwoju na stronie internetowej Urzędu Gminy i Miasta oraz informowanie mieszkańców za pośrednictwem artykułów prasowych lub komunikatów na stronach internetowych na temat działań realizowanych w ramach Strategii.

Koordinatorem oraz Podmiotem odpowiedzialnym za realizację, wdrażanie i osiągnięcie zamierzonych celów Strategii jest Urząd Miasta i Gminy w Białobrzegach. Poszczególne cele i zadania w ramach realizacji Strategii koordynować będą odpowiednie wydziały Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostki organizacyjne miasta i gminy. Instytucją wspomagającą Urząd Gminy i Miasta w procesie wdrażania Strategii Rozwoju będzie również Rada Miasta i Gminy Białobrzegi.

9. Harmonogram realizacji Strategii

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Białobrzegi przewiduje realizację wymienionych celów strategicznych i operacyjnych w perspektywie pięcioletniej z zakładaną możliwością kontynuacji podjętych inwestycji w kolejnych latach.

Monitoring realizacji poszczególnych celów operacyjnych odbywać się będzie w oparciu o przypisane do nich mierzalne wskaźniki rezultatu i produktu. Ocena powinna być dokonywana przez odpowiednie jednostki administracyjne podległe odpowiadającemu za dany cel Partnerowi w cyklach rocznych.

10. Źródła finansowania realizacji Strategii

Zakłada się następujące źródła finansowania zadań przedstawionych w Strategii Rozwoju Miast i Gminy Białobrzegi:

1. Środki własne samorządu gminnego, w tym także środki krajowe
2. Środki pochodzące z funduszy europejskich w ramach poszczególnych programów operacyjnych:
  - Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020,
  - Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
  - Inteligentny Rozwój 2014-2020,
  - Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,

Przyjęty system wdrażania zakłada realizację całego szeregu działań i projektów, przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów operacyjnych Strategii.

11. Założenia systemu monitorowania i ewaluacji Strategii wraz ze wskaźnikami do monitoringu i ewaluacji

Zaprojektowanie listy mierników realizacji Strategii pozwoli na przeprowadzenie sprawnej oceny stopnia jej realizacji. Ocena realizacji Strategii powinna zostać prowadzona o wskaźniki spełniające następujące kryteria:

- Łatwość pomiaru,
- Agregacja w taki sam sposób w dłuższym przedziale czasowym,
- Możliwość do zbadania w ramach działań podejmowanych m.in. przez instytucje zaangażowane w realizację Strategii.

Tabela 9 Wskaźniki monitorowania

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa	Wartość docelowa
1. Wysoki poziom atrakcyjności turystycznej	Noclegi udzielone turystom	szt.	127	140
1.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury turystycznej	Liczba obiektów poddanych modernizacji	szt.	0	1
1.2. Wsparcie lokalnych przedsiębiorstw działających w branży turystycznej	Liczba miejsc noclegowych	szt.	70	80
1.3. Promocja gminy i miasta w Polsce i Europie	Liczba kampanii promocyjnych	szt.	0	1
1.4. Ochrona środowiska i walorów przyrody	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w obszarze miejskim	%	78,8	83,0
2. Rozwinięta oferta sportowo-rekreacyjna	liczba członków klubów sportowych	os.	320	350
2.1. Modernizacja, budowa i rozbudowa infrastruktury sportowej	Liczba obiektów poddanych modernizacji	szt.	0	1
2.2. Organizacja imprez o charakterze sportowym	Liczba zorganizowanych imprez o charakterze sportowym	szt.	1	2
3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalno-rozrywkowej	Liczba obiektów poddanych renowacji lub modernizacji	szt.	0	1
3.1. Wsparcie lokalnych zespołów artystycznych	Liczba członków lokalnych zespołów artystycznych	os.	30	50
3.2. Wsparcie organizacji pozarządowych promujących kulturę regionu	Liczba organizacji, którym udzielono wsparcia	szt.	0	1
3.3. Organizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym i rozrywkowym	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	szt.	60	64
4. Silna gospodarka oparta na kluczowych branżach	Udział osób bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym	%	9,6	9,0
4.1. Zapewnienie dostępności i atrakcyjności terenów inwestycyjnych	Liczba nowych inwestycji w regionie	szt.	0	1
4.2. Promocja ukierunkowana na pozyskanie inwestorów	Liczba nowych inwestorów w regionie	szt.	0	1
4.3. Promocja lokalnych produktów i usług	Liczba kampanii promocyjnych lokalnych produktów i usług	szt.	0	1
5. Efektywny system pomocy społecznej i opieki zdrowotnej	Liczba gospodarstw domowych korzystających z usług pomocy społecznej	szt. (średnia z lat 2009-2014)	400	320
5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury opieki zdrowotnej	Liczba zmodernizowanych obiektów	szt.	0	1

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa	Wartość docelowa
5.2. Wsparcie organizacji pozarządowych działających w sferze społecznej	Liczba organizacji pozarządowych, które otrzymały wsparcie	szt.	12	15
5.3. Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	szt.	60	64
6. Wysoka jakość edukacji oraz atrakcyjna oferta placówek oświatowych	Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych	%	97,06	98,00
	Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach gimnazjalnych	%	101,95	102
6.1. Zapewnienie dostępności miejsc w przedszkolach	Stosunek liczby miejsc w przedszkolach do liczby dzieci w wieku przedszkolnym	%	74,04%	80%
6.2. Modernizacja i rozbudowa placówek oświatowych	Liczba placówek objętych działaniami rozbudowy i modernizacji	szt.	0	2

Źródło: Opracowanie własne

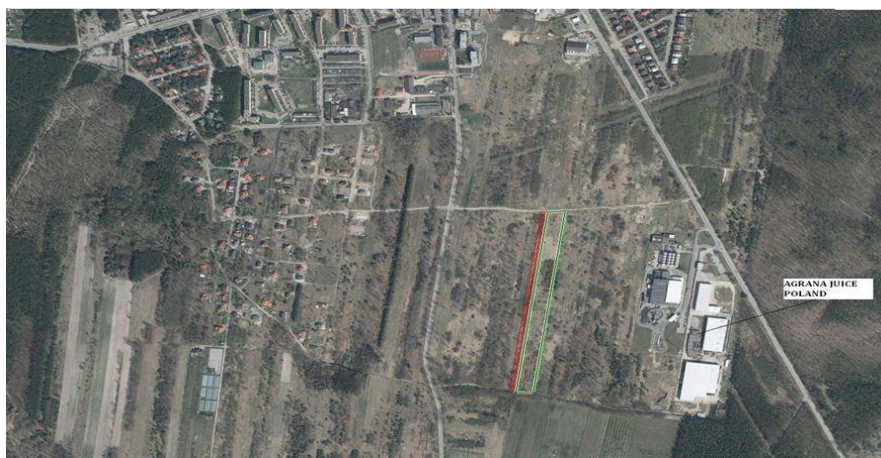
12. Załącznik inwestycyjny:

a. określenie potencjału inwestycyjnego Gminy

Obecnie gmina Białobrzegi w ofercie posiada pięć terenów inwestycyjnych o łącznej powierzchni ok. 47,1 ha.

1. Powierzchnia terenu – 2,4ha

Funkcja w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – tereny zabudowy przemysłowo-składowej, baz wielobranżowych i obsługi gospodarki komunalnej.

Źródło: Dane Urzędu Gminy Białobrzegi

Na terenie przylegającym do wskazanego obszaru działalność prowadzi firma **FRUBELLA PROCESSING**, która powstała w roku 2003 w wyniku zakupu włoskiego przedsiębiorstwa.

Firma zbudowana została od podstaw, z uwzględnieniem dostępnych nowoczesnych technologii. Obecnie zakład posiada: halę produkcyjną, chłodnie przeznaczone do przechowywania surowców i owoców mrożonych, magazyny wyrobów gotowych, a także całą infrastrukturę niezbędną do prawidłowego funkcjonowania przedsiębiorstwa, z własną oczyszczalnią ścieków włącznie. Frubella Processing wyposażona jest w dwa niezależne tunele suszarnicze, linię produkcyjną do pasteryzacji owoców i tunel zamrażalniczy dla produktów IQF. Zaznaczyć należy, że zakład produkcyjny położony jest na powierzchni wynoszącej sześć hektarów, w największym w Polsce regionie produkcji owoców, głównie jabłek, wiśni i owoców miękkich.

Produkcja firmy opiera się na trzech procesach suszenia, pasteryzowania i mrożenia owoców:

- Frubella specjalizuje się w **produkcji suszu jabłkowego**, stanowiącego podstawę jej działalności produkcyjnej. Używane surowce pozwalają na otrzymanie wyrobów gotowych bardzo wysokiej jakości, szczególnie w przypadku produktów bez konserwantów i środków wybielających oraz produktów ze skórką. Gama wyrobów gotowych obejmuje: kostkę, płatki, plasterki, ze skórką i bez, o różnych kształtach i rozmiarach, o poziomie wilgotności niskim lub średnim, z zawartością SO₂ lub bez. Ofertę wzbogacają proszek i kaszka jabłkowa. Firma ma w planach również produkcję suszonych owoców leśnych.
- W przypadku **owoców pasteryzowanych** działalność firmy opiera się na:
  - wiśniach pasteryzowanych w zalewie, które produkowane są głównie z odmiany Łutówka. Na specjalne zamówienia klientów Frubella używa także odmiany Oblaczyńska lub innych odmian lokalnych. Wyrób gotowy jest pakowany w puszki.
  - jabłkach pasteryzowanych - cząstki i kostka z jabłek w zalewie, otrzymane z różnych odmian: Idared i Jonagold. Wyrób gotowy jest pakowany w puszki.
  - śliwkach pasteryzowanych produkowanych z odmian: Stanley i Węgierka, które zapewniają znakomity kształt i odpestczanie śliwki.
  - owocach leśnych - od sezonu 2004 roku FRUBELLA produkuje nowe wyroby pasteryzowane takie jak: jagoda leśna, porzeczka, agrest. Wszystkie te wyroby są do dyspozycji w puszkach.
- **Produkty mrożone** to przede wszystkim: jabłko I.Q.F (w ofercie od 2004 roku), owoce leśne I.Q.F. (od początku działalności firma oferowała gamę owoców miękkich zamrażanych statycznie).

Chłodnie zamrażalnice, którymi dysponuje firma mają pojemność 2500 ton i zapewniają całkowitą kontrolę produktu, poczynając od dostawy surowca do momentu dostarczenia klientowi, jak również umożliwiają przechowywanie wyrobów gotowych i udostępnianie ich klientom przez cały rok²¹.

Poza firmą Frubella Processing w niedalekiej odległości od wskazanego obszaru działalność prowadzi również **AUSTRIA Juice Poland Sp. z o.o.**, która jest producentem soków zagęszczonych, soków naturalnie mętnych oraz aromatów owocowych (z jabłek, wiśni,

---

²¹ <http://www.frubella.com/mainPL.html> [data dostępu: 23.09.2016 r.].

porzeczek, truskawek, malin). Spółka posiada w Polsce 3 zakłady produkcyjne: w Białobrzegach, Górze Kalwarii oraz Lipniku koło Sandomierza. W najbliższym czasie zamierza na terenie Białobrzegów rozbudowywać swój zakład produkcyjny.

Austria Juice Poland powstała z połączenia firmy Wink Polska z siedzibą w Białobrzegach, Polobst z Góry Kalwarii oraz Vallo Saft Polska z Gołębiowa koło Sandomierza w roku 2007 roku.

Zaznaczyć należy, że poza AUSTRIA Juice Poland Sp. z o.o. na terenie Polski funkcjonuje również AGRANA Fruit Polska, która od 1992 roku produkuje komponenty owocowe²².

2. Powierzchnia terenu – 11ha

Funkcja w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – tereny zabudowy usług komercyjnych - usług turystyki

Źródło: Dane Urzędu Gminy Białobrzegi

W niedalekiej odległości od wskazanego obszaru działalność prowadzi firma **ZBYSZKO COMPANY S.A.** Główna siedziba firmy znajduje się w Radomiu, natomiast zakład produkcyjny w Białobrzegach. Zaznaczyć należy, że nowoczesny zakład produkcyjny zbudowany został w 100% z własnych środków.

ZBYSZKO COMPANY S.A. to firma produkująca napoje i wody mineralne od 1994 roku. Jej produktami są:

- Veroni SPORT - naturalna woda mineralna niegazowana,

²² <http://www.agrana.pl/agranainpoland/agranajuicepolska/> [data dostępu: 23.09.2016 r.].

- Veroni Mineral Juicy – woda niegazowana z sokiem z owoców,
- Veroni Mineral Prmium – woda mineralna niegazowana,
- Polo Cockta – napój gazowany typu cola,
- ROKO – owocowe napoje niegazowane,
- Roko Fun – napoje niegazowane z owoców i warzyw dla dzieci,
- ROKO Premium Sok 100% - sok wyciskany z owoców,
- 3 owoce – gazowane napoje owocowe,
- 3 owoce – niegazowane napoje owocowe,

Firma planuje rozbudowę zakładu funkcjonującego na terenie Białobrzegów²³.

3. Powierzchnia – 4,7ha

Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – tereny zabudowy usług komercyjnych - usług turystyki

Źródło: Dane Urzędu Gminy Białobrzegi

4. Powierzchnia – 2ha

Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – tereny zabudowy mieszkaniowej zagrodowej i jednorodzinnej (dopuszczalne usługi nie kolidujące z funkcją podstawową terenu)

²³ <http://zbyszko.com.pl/> [data dostępu: 23.09.2016 r.].

Źródło: Dane Urzędu Gminy Białobrzegi

5. Powierzchnia – 22ha

Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – tereny zabudowy produkcyjno - usługowej i działalności gospodarczych

Źródło: Dane Urzędu Gminy Białobrzegi

6. Powierzchnia – 22ha

Przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego – teren nie objęty obecnie obowiązującym miejscowym planem zagospodarowaniem przestrzennego.

Źródło: Dane Urzędu Gminy Białobrzegi

b. wskazanie kluczowych branż i kierunków działań inwestycyjnych

Kierunki działań inwestycyjnych powinny być komplementarne z zasobami gminy i miasta oraz kapitałem społecznym regionu. W perspektywie diagnozy sytuacji gospodarczej gminy i miasta Białobrzegi wskazano, iż najbardziej perspektywicznymi branżami są:

- Turystyka,
- Lekki przemysł spożywczy,
- Usługi logistyczne,
- Przemysł opakowań z tworzyw sztucznych,
- BPO (branża usług wspólnych),
- Budowlana.

Obecne przeznaczenie terenów uwzględnione w planie zagospodarowania przestrzennego odzwierciedla preferowane kierunki rozwoju gminy. W przypadku terenu inwestycyjnego w miejscowości Sucha niezbędne jest opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Rekomendowaną funkcją obszaru jest funkcja przemysłowa, w związku z bliskim położeniem drogi krajowej S7 oraz powierzchnią terenu.

Określenie branż, do których adresowana jest oferta inwestycyjna pozwala zarówno na opracowanie bazy kontaktowej (mailingowej) do potencjalnie zainteresowanych podmiotów oraz na możliwość identyfikacji czasopism branżowych i portali tematycznych, w ramach

których Gmina może zamieścić reklamę wybranych obszarów. Ponadto, możliwa jest w tym przypadku identyfikacja krajowych i zagranicznych targów branżowych.

c. rekomendacje w zakresie koniecznych działań związanych z pozyskiwaniem i obsługą inwestorów

Działania zmierzające do pozyskania inwestorów krajowych i zagranicznych w gminie Białobrzegi powinny opierać się o intensywną promocję gospodarczą gminy. Pierwszym działaniem, które rekomenduje się gminie i miastu Białobrzegi jest bardziej szczegółowy opis oferty terenów inwestycyjnych. Obecny opis terenów często nie zawiera podstawowych informacji takich, jak dokładny adres czy numer ewidencyjny działek, które są objęte daną ofertą. Konieczne jest wskazanie właściciela terenu, wraz z danymi osób kontaktowych z przypisem dot. Możliwości prowadzenia rozmowy w danym języku obcym. Dane dot. Terenu nie mogą ograniczyć się do kilku podstawowych informacji, bez wskazania dokładnej lokalizacji (w tym umiejscowienie terenu na mapie gminy/powiatu, wskazanie odległości od głównych ośrodków gospodarczych, dostępu do kluczowych dróg, cena podana zarówno w walucie polskiej, jak i w EUR (z podaniem kursu obowiązującego w dniu przeliczenia), informacja o ewentualnym występowaniu obszarów chronionych lub posiadających ograniczenia urbanistyczne, kształt terenu, przebieg instalacji zbrojeniowych). Jeśli przewidywana jest taka możliwość, warto zawrzeć informacje o gotowości do współfinansowania kosztów związanych z przygotowaniem terenu pod inwestycję. Prócz informacji wskazanych powyżej, osoba podana do kontaktu musi posiadać wiedzę w szerszym zakresie: klasy botaniczne gleb, sąsiadujące zabudowania i ich przeznaczenie, zagrożenia ekologiczne, istniejące zabudowania (wraz z informacją o ewentualnej gotowości do poniesienia kosztów rozbiórki) itd.

Samą ofertę warto aktualizować (choćby o aktualną cenę w przeliczeniu na EUR) z podaniem terminu ważności oferty (np. 6 miesięcy). Pozwoli to na przekonanie inwestora o aktualności zawartych danych.

Załącznikiem oferty może być dokumentacja fotograficzna terenu, plany, mapy, ewentualne kopie uchwał dot. zwolnienia z podatków.

Całość powinna otrzymać formę folderu, zestawiającego poszczególne oferowane przez Gminę tereny. Biorąc pod uwagę względy marketingowe, warto poszczególnym terenom przypisać nazwy robocze, sugerujące przeznaczenie i sposób wykorzystania nieruchomości.

Nazwa pozwoli łatwiej wyróżnić poszczególne obszary i ukierunkować ofertę, np. „działka nr 2 na usługi turystyczne”.

Sam teren nie stanowi całości oferty – należy pamiętać, że oferta musi zostać wsparta opisem gminy: położenie, infrastruktura, rynek pracy, dostępność surowców, dostępność komunikacyjna, rynki zbytu. Znając przeznaczenie terenu ofertę można przygotować pod konkretną branżę, znając jej główne oczekiwania. Dla przykładu, teren przeznaczony pod usługi turystyczne może zostać wsparty przez takie dane, jak:

- Liczba i rodzaj firm oraz obiektów turystyczno-rekreacyjnych
- Ceny biletów wstępu.
- Liczba odwiedzających główne atrakcje turystyczne i imprezy masowe.
- Średni czas pobytu w gminie.
- Struktura i rodzaje wizyt turystycznych
- Liczebność grup turystów.
- Grupy wiekowe.
- Pochodzenie turystów (lokalne, inne części Polski, WNP, inne państwa) odwiedzających
- określone obiekty i ich ogólna liczba.
- Liczba hoteli z podziałem na kategorie, liczbę pokoi i łóżek.
- Obłożenie miejsc hotelowych.
- Wydarzenia turystyczne np. festiwale, imprezy cykliczne.

Prócz podania „suchych” danych statystycznych, warto zwrócić uwagę inwestora na przewagę oferty nad innymi, sąsiadującymi gminami. W tym celu warto przeprowadzić benchmarking, porównując sytuację gminy w porównaniu z sąsiadującymi gminami/powiatami (wyróżniając przy tym wskaźniki korzystne dla Białobrzegów). Wykorzystać można m.in.. takie kategorie, jak:

- Przewagi wynikające z położenia geograficznego (rynki zbytu, komunikacja).
- Zachęty dla inwestorów oferowane przez gminę
- Liczba ludności i podaż siły roboczej
- Liczba i struktura poszukujących pracy
- Struktura przemysłu

- Przygotowanie zawodowe lokalnych kadr pracowniczych
- Posiadane możliwości prowadzenia szkoleń zawodowych
- Koszty pracy, wody, energii.

Ponadto, warto w ofercie zawrzeć opis zaplecza biznesowego: liczba i adresy wiodących firm prawniczych, biur rachunkowych, firm wynajmujących samochody, zajmujących się sprzątaniami zakładów i biur, konsultingiem, agencje nieruchomości, specjaliści wyceny nieruchomości, deweloperzy, firmy projektowe, budowlane, agencje reklamowe, agencje marketingowe itd.

Dodatkowo warto do oferty dołączyć zdjęcia oferowanych terenów i otoczenia. Całość powinna być dostępna w formie folderów, które można na przykład dystrybuować za pośrednictwem WPHI, w wersji elektronicznej na stronie internetowej i pocztą mailową oraz poprzez bazy COI i PAIILZ. Jednocześnie informacje umieszczane na stronie internetowej również powinny mieć charakter ulotki reklamowej/folderu, obecna forma prezentacji terenów inwestycyjnych jest nieatrakcyjna wizualnie i nie zawiera wystarczającej liczby informacji.

Ofertę skierować można również drogą internetową do samych inwestorów. Bazę mailingową stworzyć można za pośrednictwem takiej strony, jak:

- www.europages.com
- www.thomasregister.com
- www.paiz.gov.pl
- www.ft.com - Financial Time
- www.wsj.com - Wall Street Journal
- www.economist.com - Economist
- www.wbj.pl - Warsaw Business Journal

Zaleca się wyznaczenie osoby w gminie odpowiedzialnej za kontakt z inwestorami zagranicznymi i krajowymi (dla każdej z działek) oraz sporządzania informacji na temat terenów inwestycyjnych i raportów odnoszących się do sytuacji gospodarczej gminy i miasta i ich zasobów. Dodatkowo wskazane jest utrzymywanie kontaktu z przedstawicielami WPHI, COI i PAIILZ w celu efektywniejszej promocji gospodarczej gminy i miasta. W tym celu zalecanym jest współpraca z władzami powiatowymi i wojewódzkimi.

Rekomenduje się kontynuowanie starań o włączenie terenów inwestycyjnych na obszarze gminy i miasta do Tarnobrzeskiej Strefy Ekonomicznej. Zwiększy to efektywność promocji oraz znacząco poprawi atrakcyjność inwestycyjną terenów, poprzez umożliwienie zastosowania ulg i zwolnień podatkowych, w stosunku do nowych inwestorów i przedsiębiorców działających na terenach SSE.

13. Spis tabel, wykresów i rysunków

Tabela 1. Struktura użytkowa powierzchni gminy miejsko-wiejskiej Białobrzegi w 2014 r.....	9
Tabela 2 Placówki oświatowe w gminie Białobrzegi.....	19
Tabela 3. Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie w gminie miejsko-wiejskiej Białobrzegi w latach 2012-2015	20
Tabela 4. Zestawienie liczby osób, którym udzielane były świadczenia społeczne na terenie gminy Białobrzegi	22
Tabela 5 Spis organizacji pozarządowych działających	22
Tabela 6. Analiza SWOT.....	46
Tabela 7. Analiza TOWS.....	47
Tabela 8 Wskaźniki monitorowania.....	58
Wykres 1 Liczba ludności w latach 2008-2015	10
Wykres 2 Urodzenia żywe i zgony w latach 2008-2015 w gminie miejsko-wiejskiej Białobrzegi	11
Wykres 3 Przyrost naturalny w latach 2008-2015.....	11
Wykres 4 Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w roku 2015 (%)	12
Wykres 5 Ludność w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2015 (%)	12
Wykres 6 Ludność w wieku produkcyjnym w latach 2008-2015 (%).....	13
Wykres 7 Ludność w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2015 (%).....	13
Wykres 8 Liczba mieszkańców na 1km ² w latach 2008-2015	14
Wykres 9 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w latach 2008-2015	15
Wykres 10 Oddziały szkolne w szkołach podstawowych w latach 2008-2015	16
Wykres 11 Liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych w mieście Białobrzegi w latach 2008-2015	16
Wykres 12 Oddziały szkolne w gimnazjach w mieście Białobrzegi w latach 2008-2015	17
Wykres 13. Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych w mieście Białobrzegi w latach 2010-2015	18
Wykres 14. Oddziały w szkołach ponadgimnazjalnych w mieście Białobrzegi w latach 2010-2015	18
Wykres 15 Liczba aptek w mieście Białobrzegi w latach 2008-2015	20

Wykres 16 Podmioty ambulatoryjne w mieście Białobrzegi w latach 2008-2015	21
Wykres 17 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2008-2015.....	25
Wykres 18 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg klas wielkości w roku 2010 i 2015.....	26
Wykres 19 Bezrobocie rejestrowane według płci w gminie miejsko-wiejskiej w latach 2008-2015	26
Wykres 20 Udział osób bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym w gminie miejsko-wiejskiej Białobrzegi (%).....	27
Wykres 21 Struktura osób bezrobotnych według wieku (dane na rok 2015).....	27
Wykres 22 Struktura osób bezrobotnych według wykształcenia (dane na rok 2015).....	28
Wykres 23 Struktura osób bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy (m-ce) (dane na rok 2015).....	28
Wykres 24 Liczba budynków mieszkalnych w latach 2008-2014.....	29
Wykres 25 Mieszkania wyposażone w instalacje wodociągowe (%) w latach 2008-2014	30
Wykres 26 Mieszkania posiadające łazienkę (%) w latach 2008-2014	30
Wykres 27 Mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie (%) w latach 2008-2014.....	31
Wykres 28 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²) w latach 2008-2014	31
Wykres 29 Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	32
Wykres 30 Długość czynnej sieci wodociągowej (km) w latach 2008-2015.....	32
Wykres 33 Zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca (m ³) w latach 2008-2015.....	33
Wykres 32 Długość czynnej sieci gazowej (m) w latach 2008-2014	34
Wykres 33 Korzystający z instalacji wodociągowej wobec liczby ludności ogółem (%) w latach 2008-2014.....	34
Wykres 34 Liczba bibliotek i filii w latach 2008-2015	37
Wykres 40 Księgozbiór biblioteczny w latach 2008-2015	37
Wykres 36 Czytelnicy bibliotek w latach 2008-2015	38
Wykres 37 Liczba klubów sportowych w latach 2008-2014	39
Wykres 38 Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych w latach 2008-2014	40
Wykres 39 Liczba członków klubów sportowych w latach 2008-2014.....	40

Wykres 40 Liczba turystów zagranicznych	42
Rysunek 1. Schemat analizy desk research	6
Rysunek 2. Położenie gminy Białobrzegi na tle powiatu białobrzeskiego	9
Rysunek 3 Kąpielisko miejskie nad Pilicą	43